

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Humanitární mise OSN

UN Humanitarian Missions

Student:	Bc. Pavla Fukarová
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Kateřina Dvoroková, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Pavla Fukarová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210T004 Eurospráva
Téma: Humanitární mise OSN
UN Humanitarian Missions

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Význam a poslání Organizace spojených národů
 3. Vybrané aspekty humanitárních intervencí a misí
 4. Zhodnocení vybraných humanitárních misí OSN
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 199 s. ISBN 978-80-244-1810-0.
Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora. Ostrava: Aries, 1993. 104 s.
WELSH, Jennifer M. et al. *Humanitarian Intervention and International Relations*. 1st ed. New York: Oxford University Press, 2004. 234 s. ISBN 978-0-19-926721-7.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Kateřina Dvoroková**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 27.04.2012

prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně“.

V Ostravě 27. dubna 2012

.....
Bc. Pavla Fukarová

Velmi ráda bych poděkovala své vedoucí diplomové práce Ing. Kateřině Dvorokové, Ph.D. za poskytované konzultace související s metodikou práce.

Dále bych také velmi ráda poděkovala Ing. Evě Kovářové, Ph.D. za poskytované odborné rady a cenné připomínky.

Obsah

1	ÚVOD	5
2	VÝZNAM A POSLÁNÍ ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ	7
2.1	ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ.....	7
2.1.1	Charta Spojených národů.....	8
2.1.2	Financování OSN	9
2.1.3	Struktura Organizace spojených národů	12
2.1.4	Rada bezpečnosti (RB)	14
2.2	HUMANITÁRNÍ ČINNOST OSN	20
2.2.1	Další instituce Organizace spojených národů	21
2.2.2	Dětský fond OSN (UNICEF).....	21
2.2.3	Rozvojový program OSN (UNDP)	22
2.2.4	Světový potravinový program (WFP).....	23
2.2.5	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	24
2.3	DÍLČÍ SHRUTÍ	25
3	VYBRANÉ ASPEKTY HUMANITÁRNÍCH INTERVENČÍ A MISÍ.....	26
3.1	VÝZNAM POJMU HUMANITÁRNÍ MISE, HUMANITÁRNÍ INTERVENČE, MÍROVÁ MISE, HUMANITÁRNÍ POMOC	26
3.1.1	Humanitární pomoc	26
3.1.2	Humanitární mise.....	27
3.1.3	Humanitární intervence.....	29
3.1.4	Mírová mise	33
3.2	VYBRANÉ INSTITUCE PŮSOBÍCÍ V RÁMCI HUMANITÁRNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ....	41
3.2.1	Úřad pro koordinaci humanitární činnosti	41
3.2.2	Evropská unie a Evropské společenství pro humanitární pomoc (ECHO).....	47
3.3	DÍLČÍ SHRUTÍ	49

4	ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH HUMANITÁRNÍCH MISÍ OSN.....	50
4.1	ÚŘAD PRO KOORDINACI HUMANITÁRNÍ ČINNOSTI A JEHO VYBRANÁ HUMANITÁRNÍ TÉMATA	50
4.1.1	Humanitární civilně-vojenská koordinace	50
4.1.2	Posouzení humanitární pomoci.....	51
4.1.3	Humanitární zapojení.....	52
4.2	VYBRANÉ HUMANITÁRNÍ MISE OSN	52
4.2.1	Mise v Jižním Súdánu	53
4.2.2	Mise v Libérii.....	60
4.2.3	Mise v Haiti.....	65
4.3	DÍLČÍ SHRUTÍ	70
5	ZÁVĚR.....	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	78
	SEZNAM ZKRATEK.....	88
	SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, TABULEK A SCHÉMAT	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 Úvod

Humanitární mise OSN jsou v dnešní době velmi diskutovaným tématem, zejména ve spojitosti s humanitárními intervencemi, humanitární pomocí a mírovými misemi. Taktéž lze zaznamenat hlubokou propojenost mezi těmito pojmy. Organizace Spojených národů jakožto organizace mezinárodního charakteru svou práci vykonává po celém světě. V rámci humanitárních záležitostí spolupracuje zejména s jejími agenturami, které se v této oblasti velmi široce angažují.

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnocení úspěšnosti a efektivity vybraných humanitárních misí Organizace spojených národů probíhajících v Jižním Súdánu, Libérii a v Haiti, a to na základě analýzy těchto dostupných ukazatelů – meziroční růst HDP, očekávaná délka života, podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody.

Na podporu stanoveného hlavního cíle byla zformulována hypotéza: Humanitární mise Organizace spojených národů v zemích – Jižní Súdán, Libérie a Haiti, jež jsou zasaženy krizí, jsou účinné pro hospodářský vývoj těchto zemí a směřují k oživení jejich ekonomik.

V diplomové práci byla z logických metod užita analyticko-syntetická metoda pro rozbor vybraných misí, indukce, díky které jsem mohla vyjádřit svůj názor, komparace pro srovnání vybraných ukazatelů a metoda historická, jež pomohla zmapovat vývoj OSN.

Struktura diplomové práce odpovídá stanovenému cíli. Jelikož Organizace spojených národů patří mezi nejdůležitější organizace světa, bude druhá kapitola diplomové práce zaměřena na její význam a poslání právě. Jejím členem může být jakýkoliv stát, který je schopen a ochoten plnit Chartu OSN jakožto základní dokument této organizace, jímž se řídí. Proto bude i blíže Charta v práci popsána, budou vyzdviženy její zásady a základní cíle, jímž je například zajištění míru a bezpečnosti na mezinárodní úrovni. Dále se kapitola bude zabývat financováním OSN, budou zdůrazněni největší přispěvatelé do rozpočtu OSN, rozpočtové výdaje jak na současné, tak i budoucí období. Též budou zmíněni největší přispěvatelé do rozpočtu v rámci mírových operací či v oblasti poskytování vojenského a policejního personálu do misí OSN. Důležité je si představit, jaká je organizační struktura OSN. Detailněji bude představena Rada bezpečnosti, jakožto její základní a zároveň nejdůležitější orgán. Stručně bude zmíněna důvody pro uskutečnění reformy tohoto orgánu.

K zajímavému tématu lze zahrnout humanitární činnost OSN, proto též budou přiblíženy instituce fungující v rámci Spojených národů. Konkrétně se bude jednat o Dětský fond OSN, Rozvojový program OSN, Světový potravinový program a Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Třetí kapitola pojednává o vybraných aspektech humanitárních intervencí a misí. Vysvětleno bude několik pojmů – humanitární pomoc, humanitární mise, humanitární intervence a mírová mise. V rámci kapitoly bude více přiblížena problematika humanitární intervence v souvislosti s Organizací spojených národů či nedostatky humanitárních intervencí. Dále se bude kapitola zabývat v rámci mírových misí jejími typy. Prvním z nich je peacekeeping, přiblížena bude jeho klasifikace, budou zmíněny jeho formy, základní principy a zobrazena bude Svatá trojice principů peacekeepingu. K dalším typům patří peacebuilding a peaceenforcement. Kapitolu tvoří dále vybrané instituce, které působí v rámci humanitárních záležitostí. Pozornost bude věnována Úřadu pro koordinaci humanitární činnosti, jeho úkolům, financování, výdajům či jeho zaměření. Vyzdvížena bude i Evropská unie a Evropské společenství pro humanitární pomoc – financování či spolupráce. Na závěr kapitoly budou přiblíženy funkce operací OSN na udržení míru.

Zhodnocení vybraných humanitárních misí OSN bude obsahem čtvrté kapitoly. Kapitola je rozdělena na část kvalitativní, kde je pozornost soustředěna na charakterizování daných humanitárních misí a na část zhodnocující. Zmíněna bude humanitární civilně-vojenská koordinace Úřadu pro koordinaci humanitární činnosti a též posouzení humanitární pomoci a jeho humanitární zapojení. Velká pozornost bude věnována vybraným humanitárním misím OSN – mise v Jižním Súdánu, mise v Libérii a mise v Haiti. U všech těchto misí dojde nejprve k obecnému seznámení se s nimi, např. s mandátem či aktuálním děním nebo vybranými základními humanitárními a rozvojovými ukazateli daných zemí. Poté budou tyto vybrané mise zhodnoceny.

Pro zpracování této diplomové práce byla použita odborná cizojazyčná literatura mezinárodních organizací, které se danou problematikou zabývají. Jde například o publikace Organizace spojených národů či Úřadu pro koordinaci humanitární činnosti. Též byly použity knižní publikace, jež jsou zaměřeny na OSN či humanitární problematiku a dále internetové zdroje Evropské komise či internetové zdroje zaměřující se na humanitární mise a databáze statistických dat Světové banky.

2 Význam a poslání Organizace spojených národů

Humanitární mise a intervence jsou v této době velmi diskutovaným tématem. Organizace, která se nejvíce angažuje v této oblasti, je Organizace spojených národů. V kapitole je přiblížena její činnost a dále je pozornost věnována jednomu z jejích orgánů, Radě bezpečnosti. Zmíněny jsou také další orgány OSN, které svou činnost směřují právě do oblasti humanitárních intervencí.

2.1 Organizace spojených národů

Podnět ke vzniku této organizace podala mezinárodní mírová konference, jež proběhla v roce 1899 v Haagu¹. Byla první takovou konferencí, která měla za cíl vytvořit nástroje, které budou směřovat k otázce mírového řešení krizí, prevenci válek a uzákonění pravidel týkajících se boje. Zároveň také došlo k odsouhlasení Úmluvy o mírovém řešení mezinárodních konfliktů a k ustanovení Stálého arbitrážního soudu.

OSN vznikla 24. října 1945, oficiálně, v době ratifikování Charty ze strany Číny, Francie, SSSR, USA, VB a dalších signatářských zemí OSN. Zmíněná Charta vzešla z Konference Spojených národů, která se konala také v roce 1945 v San Francisku za účasti zástupců 50 zemí, na téma mezinárodní uspořádání. Dne 26. června 1945 byla podepsána 50 zeměmi².

Klíčovou myšlenkou OSN bylo v první řadě zajištění bezpečnosti a řešení konfliktů bez použití násilí mezi jednotlivými členy a také zabezpečení jak politické tak i ekonomické rovnováhy tohoto mezinárodního systému.

Členy této organizace se mohou stát kterékoliv státy, jež jsou mírumilovné a zároveň jsou ochotny akceptovat, řídit se a též plnit povinnosti, které jsou stanoveny Chartou OSN. Členské státy jsou přijímány na základě doporučení Rady bezpečnosti nejvyšším orgánem - Valným shromážděním. Jestliže by došlo k porušení zásad, jež jsou určeny Chartou, může být členství v této organizaci pozastaveno, případně může být stát zcela vyloučen.

^{1,2} INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Fakta a čísla OSN: Základní údaje o Organizaci spojených národů*. Michal Broža. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2005. 297 s. ISBN 80-86348-02-4.

Organizace se dá považovat za takzvané „*univerzální*“ těleso, jak říká bývalý generální tajemník OSN³ Kofi A. Annan. OSN vynakládá snahy po celém světě, aby se předcházelo krvavým útokům či rozporům a zároveň se tyto neshody řešily. Organizace chrání běžné občany, poskytuje humanitární pomoc a v neposlední řadě zabezpečuje udržení míru a to i ten trvalý.

2.1.1 Charta Spojených národů

Jedná se o základní dokument, na němž jsou stanovena práva a povinnosti členů a zároveň určeny orgány a obecné fungování této organizace. Díky Chartě jsou uzákoněny principy, které se týkají mezinárodních vztahů, jedná se například o zachování rovnosti mezi jednotlivými státy či budování suverenity. Ustavující dokument lze pozměnit na základě hlasování, a to Valným shromážděním, na základě souhlasu 2/3 členů a schválení 2/3 členských států OSN a pěti stálých členů Rady bezpečnosti.

Činnosti Organizace spojených národů vychází z určitých zásad a cílů, které jsou formulovány v rámci Charty OSN. Jedná se o tyto zásady⁴:

1. OSN je založena na zásadě svrchovanosti a rovnoprávnosti všech členských zemí.
2. Státy se dohodly na plnění povinností a závazků, jež vyplývají z Charty, pro společné zajištění práva a výhod, které z členství plynou.
3. Účastníci řeší mezinárodní spory prostřednictvím mírových prostředků, a to bez ohrožování mezinárodního míru, bezpečnosti a spravedlnosti.
4. Členské státy se vyvarují výhrůžkám pomocí využití síly a jejímu použití proti dalším členům.
5. Členové jsou povinni poskytnout OSN pomoc v takové míře, jakou jsou schopny země pomoci, a to při akcích, na které Organizace spojených národů přistoupí na základě Charty a vyvarují se poskytnout pomoc státu, proti kterému organizace vede preventivní či donucovací proces.
6. OSN zajistí, aby nečlenské státy jednaly dle stanovených zásad, a to v případě nutnosti, která směřuje k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti.

³ viz Příloha č. 1 – Přehled generálních tajemníků OSN

⁴ *Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora*. Ostrava: Aries, 1993. 104 s.

7. Ani jedno z nařízení Charty neposkytuje oprávnění organizaci, aby zasahovala do otázek, jež se týkají kteréhokoliv státu a tyto otázky spadají do jeho vnitřních záležitostí, zásada však nebrání k použití donucovacích opatření dle kapitoly VII.

Mezi cíle, které se snaží OSN na základě Charty plnit, patří⁵:

- udržení míru a bezpečnosti na mezinárodní úrovni pro předcházení a taktéž odstranění ohrožení míru či k potlačení útočných činů,
- rozvíjení přátelských vztahů mezi jednotlivými národy, jež se odvíjejí od respektování rovnoprávnosti a taktéž práv na sebeurčení národů,
- uskutečnění řešení, která se týkají ekonomických, sociálních, kulturních a také humanitárních otázek na mezinárodní úrovni a taktéž podporování či posilování úcty jednak k lidským právům, tak i základním svobodám, a to pro všechny bez jakéhokoliv rozdílu,
- vybudování střediska, které by se snažilo koordinovat v soulad jednotlivé postupy či opatření a úsilí, jež národy provádějí pro dosažení a naplnění stanovených společných cílů.

V základním dokumentu lze dále nalézt i informace, které se týkají členství, jsou přiblíženy orgány OSN, podmínky hlasování, jejich pravomoce či funkce. Zmíněny jsou taktéž akce při ohrožení či porušení míru a také případné oblastní dohody. Samostatnou kapitolou Charty je i Deklarace o nesamosprávných územích, dále se kapitoly věnují různým ustanovením, přechodným bezpečnostním opatřením. V závěru dokumentu je zmíněna ratifikace a s ní související podpisy.

2.1.2 Financování OSN

Organizaci OSN financují její členské státy, kterých do července roku 2011 bylo 192, od 14. 7. 2011 se novým členem stal Jižní Súdán⁶, v současnosti je OSN složena ze 193 členských států⁷. Příspěvky členů jsou povinné a jejich výše vyplývá z počtu obyvatel, velikosti dosahovaného národního důchodu a také schopnostech zemí do rozpočtu přispívat.

⁵ *Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora*. Ostrava: Aries, 1993. 104 s.

⁶ IHNET.CZ. *HN zprávy* [online]. 14/7/2011 [cit. 2011-10-16]. Svět. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-52305470-osn-ma-noveho-clena-do-svych-rad-prijala-jizni-sudan>

⁷ blíže Příloha č. 2 – Seznam členských států OSN

Členové přispívají do dvou rozpočtů. Jedná o tzv. *rozpočet řádný* a *rozpočet na mírové operace*. Z řádného rozpočtu se financují aktivity ústředí a ostatních pracovišť, z rozpočtu na mírové operace se financují podstoupené mise v oblastech, které jsou konfliktní.

Na rok 2008 - 2009 byl schválen řádný rozpočet ve výši 4,17 mld. USD. V letech 2007 - 2008 činil rozpočet zaměřený na mírové operace 6,8 mld. USD, což je cca 0,5 % veškerých světových výdajů vynaložených na zbrojení⁸.

Tab. 2.1 Největší přispěvatelé do rozpočtu OSN, rok 2008, (v % a mil. USD)

státy	% rozpočtu	miliony dolarů
USA	22,0	453,3
Japonsko	16,62	342,5
Německo	8,57	176,7
Velká Británie	6,64	136,8
Francie	6,30	129,8
Itálie	5,07	104,6
Kanada	2,97	61,3
Španělsko	2,96	61,1
Čína	2,66	54,9
Mexiko	2,25	46,5

Zdroj: INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech*, 2010; vlastní zpracování

Tab. 2.1 ukazuje 10 nejvíce přispívajících členů Organizaci spojených národů. Největší částkou přispívají dle tabulky USA, jedná se o částku 453,3 mil. USD. Poslední zemí z této desítky je Mexiko, jež rozpočet financuje 46,5 milionů USD.

⁸ INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech*. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2010. 62 s. ISBN 978-80-86348-12-4.

Organizace spojených národů se v prosinci 2012 dohodla na snížení svého rozpočtu na základě požadavků Spojených států amerických a dalších zemí z Evropy, které se řadí k největším přispěvatelům do rozpočtu OSN. Jedná se o druhé snížení rozpočtu této organizace za dobu svého působení. Poprvé došlo ke snížení jejího rozpočtu v roce 1998.

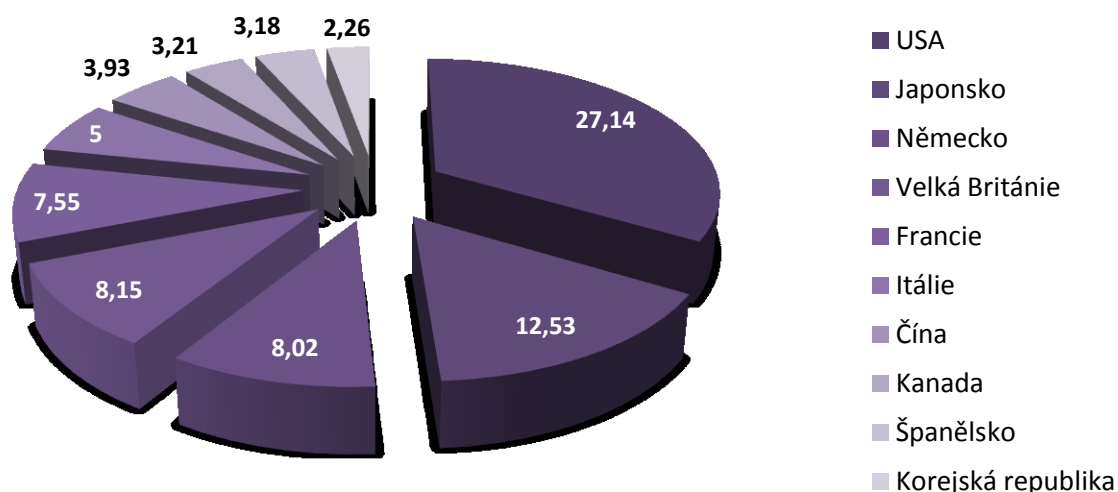
Pro názornost je uvedena tabulka 2.2 pro dvě rozpočtová období (2011 – 2012 a 2012 – 2013), která srovnává aktuální rozpočtový výdaj na současné účetní období s rozpočtovým výdajem na účetní období nadcházející. Budoucí období má rozpočet menší o 0,26 mld. dolarů.

Tab. 2.2 Rozpočtové výdaje OSN na období 2011 - 2012, 2012 – 2013 (v mld. USD)

Období	Rozpočtové výdaje
2011 – 2012	5,41
2012 – 2013 ⁹	5,15

ČESKÉ NOVINY.CZ. *Přehled zpráv: OSN snížila podruhé v historii svůj rozpočet* [online]. 25. 12. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/osn-snizila-podruhe-v-historii-svuj-rozpocet/732950>; vlastní zpracování

Graf 2.1 Největší přispěvatelé do rozpočtu na mírové operace v letech 2011 - 2012, (v %)

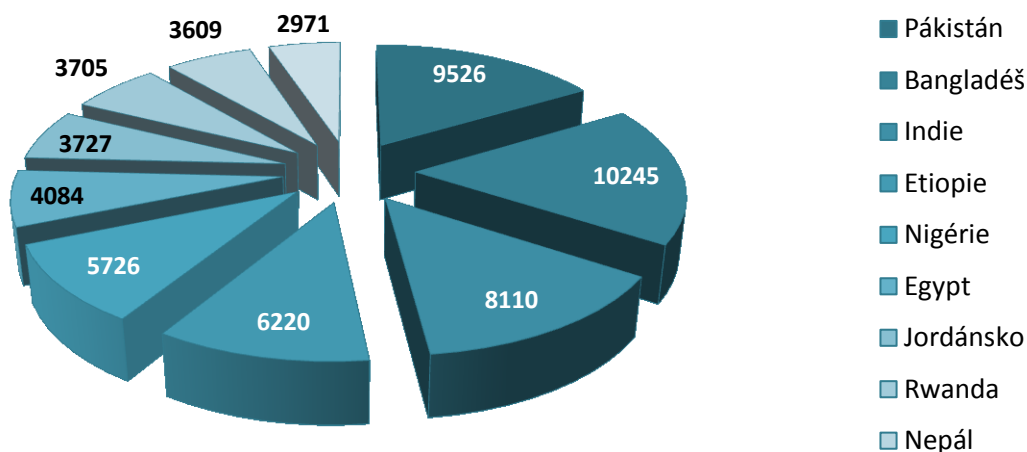

Zdroj: UN. *Peacekeeping operations: Financing peacekeeping* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/financing.shtml>; vlastní zpracování

⁹ Rozpočet nezahrnuje peněžní prostředky určené na financování mezinárodních soudů ani mírových misí, jež stojí zhruba 7 mld. dolarů ročně.

Graf 2.1 znázorňuje vybrané státy, které přispívají do rozpočtu určenému k financování mírových operací. Spojené státy americké tuto oblast financují 27,14 %, jsou největším přispěvatelem, Japonsko přispívá ve výši 12,53 %. Nejméně z těchto deseti největších přispěvatelů do rozpočtu věnuje Korejská republika – 2,26 %.

Graf 2.2 Největší přispěvatelé vojenského a policejního personálu do misí OSN, únor 2012

Zdroj: UN. *Ranking of Military and Police Contributions to UN Operations* [online]. 29. 2. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/contributors/2012/feb12_2.pdf; vlastní zpracování

Z grafu 2.2 lze vyčíst, že nejvíce do misí OSN poskytuje vojenský a policejní personál Bangladéš, a to počtem 10 245 osob, dále Pákistán s počtem osob 9 526 a Indie s počtem 8 110. Naopak nejmenším přispěvatelem do této oblasti je Ghana, vojenský a policejní personál poskytuje v počtu 2 971 osob.

2.1.3 Struktura Organizace spojených národů

Struktura této organizace je velmi široká, její podoba je určena na základě Charty OSN. Tento dokument vymezuje veškeré orgány, agentury, programy a instituce, na kterých je organizace postavena.

Dle Charty OSN jsou považovány za základní orgány¹⁰:

- Valné shromáždění (193 států),
- Rada bezpečnosti (15 členů),

¹⁰ Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora. Ostrava: Aries, 1993. 104 s.

Dle schématu 2.1 lze spatřit detailní strukturu OSN, kterou uvádí Informační centrum OSN v Praze. Hlavní orgány OSN, jichž je šest, jsou uvedeny v záhlaví schéma. Obecnou organizační strukturu OSN, uvádí ve svém knižním zpracování Šárka Waisová¹¹.

Jedním ze základních orgánů OSN je *Rada bezpečnosti*, je považována za její nejdůležitější orgán, a proto bude v následující podkapitole podrobněji přiblížena.

2.1.4 Rada bezpečnosti (RB)

Hlavním úkolem tohoto orgánu je snaha udržovat mír a bezpečnost na mezinárodní úrovni. S naplňováním stanoveného úkolu pomáhají RB Valné shromáždění, generální tajemník, sekretariát a odbory a oddělení jím řízena – Oddělení mírových operací. Radu bezpečnosti tvoří celkem 15 členů. *Stálých členů* je 5 a *nestálých* 10. Nestálí členové jsou voleni na 2 roky prostřednictvím Valného shromáždění. Stálé a nestálé členy zobrazuje tabulka 2.3 a tabulka 2.4.

Tab. 2.3 Nestálí členové Rady bezpečnosti, rok 2011

Země	Region
Bosna a Hercegovina	Jihovýchodní Evropa
Brazílie	Latinská Amerika
Kolumbie	Latinská Amerika
Gabon	Afrika
Německo	Západní Evropa
Indie	Asie
Libanon	Arabský svět
Nigérie	Afrika
Portugalsko	Západní Evropa
JAR	Afrika

Zdroj: Izrael a Palestina.cz. *Izrael a Palestina - historie a současnost* [online]. 29/9/2011. Politika, zpravodajství. Dostupné z: <http://www.izraelapalestina.cz/?p=1278>; vlastní zpracování

¹¹ WAISOVÁ, Šárka. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 248 s. ISBN 798-80-7380-177-9. Blíže Příloha č. 3 – Organizační struktura OSN - obecná

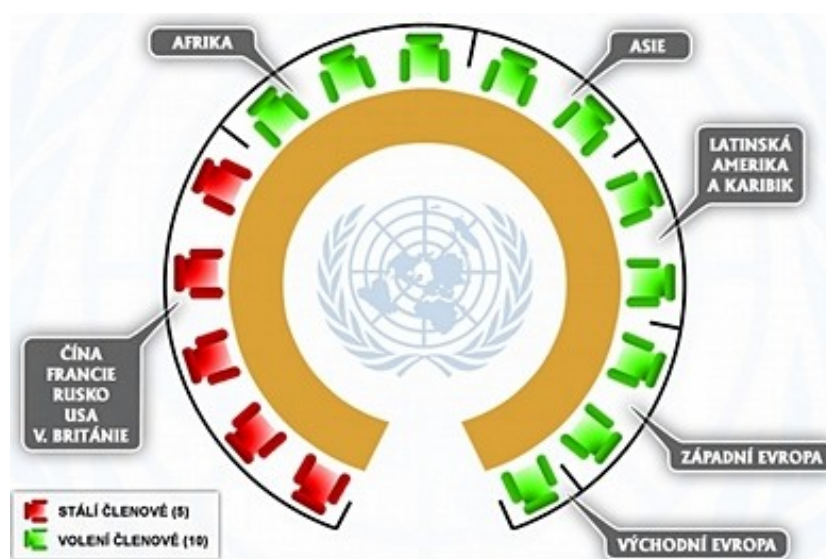
Tab. 2.4 Stálí členové Rady bezpečnosti od jejího vzniku až po rok 2012

Země
Čínská lidová republika ¹²
Francie
Rusko ¹³
USA
Spojené království VB

Zdroj: I15.CZ. *Organizace spojených národů* [online]. 19. 8. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.i15.cz/organizace-spojenych-narodu/>; vlastní zpracování

Na obrázku 2.1 lze vidět, jak stálí a nestálí členové OSN mají uspořádána svá místa při jednání.

Obr. 2.1 Zasedací pořádek stálých a nestálých členů OSN

Zdroj: Novinky.cz. *Témata* [online]. 2011 [cit. 2011-10-16]. OSN. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/osn>

RB vykonává svou funkci nepřetržitě, tzn., že zástupci všech členských zemí mají povinnost neustále se nacházet v sídle OSN. Funkce a taktéž pravomoce RB jsou vymezeny pomocí Charty, a to v 12 bodech. Pro názornost jsou uvedeny 3 body¹⁴:

¹² Do roku 1971 byla stálým členem RB Čínská republika.

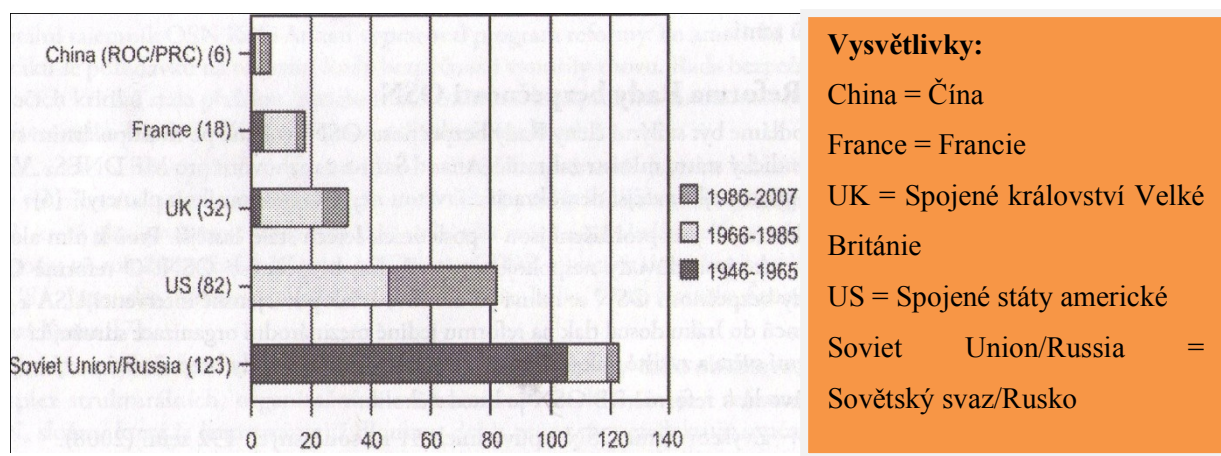
¹³ Do roku 1991 zastával místo stálého člena RB Sovětský svaz, po jeho rozpadu se stálým členem stalo Rusko.

¹⁴ *Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora*. Ostrava: Aries, 1993. 104 s.

- poskytování podpory při řešení místních sporů tak, aby tato řešení byla mírová a vykonána pomocí regionálních mechanismů a také je zároveň mohla OSN využívat k tomu, aby byly prosazeny její pravomoci,
- v případě zájmu o udržení či obnovení míru a bezpečnosti na mezinárodní úrovni schvaluje OSN možnosti použít v této situaci sílu,
- podpoření států, které mají mezi sebou konflikty, aby tyto problémy řešily formou mírové cesty.

Za zvláštní pravomoc, kterou mají stálí členové ve své kompetenci, lze považovat neomezené použití *práva veta*, díky němuž může kterýkoliv člen tzv. zablokovat jakékoliv rozhodnutí ze strany Rady bezpečnosti. Proti vetu neexistuje žádný opravný prostředek.

Graf 2.3 Počet rezolucí vetovaných stálými členy RB mezi lety 1946 – 2007

Zdroj: *Bezpečnost organizací, mezinárodní bezpečnost a mezinárodní humanitární právo: sborník mezinárodní konference*. 31. 10. 2008. 135 s.

Graf 2.3 přehledně znázorňuje počet užitých práv veta ze strany stálých členů Rady bezpečnosti v letech 1946 – 2007. Mezi lety 1946 – 1965 užil toho práva nejvíce Sovětský svaz. USA nejvíce vetovalo v letech 1966 – 1985 i mezi lety 1986 – 2007. Nejméně toto právo využila Čína, a to ve všech třech obdobích.

Co se týká zásadního úkolu RB – udržení mezinárodního míru a bezpečnosti, jsou na základě Charty OSN vymezeny 2 základní druhy nástrojů¹⁵:

- a) tzv. nenásilného řešení nastalých rozporů,

¹⁵ WAISOVÁ, Šárka, ref. 11

b) řešení rozporů za použití síly.

V případě, že by došlo k situaci, která ohrožuje mír, snaží se OSN oběma účastníkům sporu navrhnout tzv. dohodu na základě *mírové cesty*. Jestliže se situace dostane do úrovně, která znamená vyvolání ozbrojeného konfliktu, zájmem RB je spor velmi rychle ukončit.

RB taktéž může při své činnosti použít možnost uvalení *sankcí*, a to z důvodu dosažení míru a bezpečnosti na mezinárodní úrovni, např. finanční postih nebo embargo uvalené na zbrojení, přerušování styků, ať už politických, hospodářských či diplomatických. Došlo ale také k situacím, které si vyžádaly použití této vojenské síly jednak prostřednictvím členských států a jednak i regionálních organizací. Avšak tento krok musí být v souladu s Chartou OSN, konkrétně její sedmou kapitolou. Zároveň je s touto kapitolou svázána oblast ustanovení mezinárodního tribunálu, jehož úkolem je stíhat osoby, které se prohřešily tím, že jsou odpovědné za porušování jak humanitárních či lidských práv, tak i genocidy, to vše na mezinárodní úrovni.

Obecně lze kontaktovat, že je Rada bezpečnosti *jediný* orgán OSN, na jejímž základě může být rozhodnuto o použití síly. Co se týče použití ozbrojených sil, RB musí vypracovat za pomoci Vojenského štábního výboru plány na jejich použití. Tento výbor Radě bezpečnosti pomáhá a radí v oblastech, které souvisejí s otázkami týkajícími se jak vojenských potřeb nutných k zajištění a udržení mezinárodního míru a bezpečnosti, tak i odzbrojování. Dále je pověřen vykonávat strategické řízení ozbrojených sil, které jsou RB v případě potřeby poskytnuty. Výbor tvoří náčelníci štábů stálých členů RB či jejich zvolení zástupci. Jestliže nastane potřeba, může výbor zřídit i oblastní podvýbory.

Příklady činností RB:

- a) společná mise OSN a Africké unie
 - cílem této akce bylo utlumení násilí v Súdánu (západní oblasti),
- b) díky páchaným zločinům proti lidskosti, jež se udály v bývalé Jugoslávii a také Rwandě, byly zřízeny mezinárodní soudní tribunály,
- c) na základě teroristických útoků v USA vznikl Protiteroristický výbor.

Během let se v OSN vytvořila opatření k udržení míru. Za velmi významné opatření lze považovat takzvané *peacekeepingové* operace. Tyto operace nevyužívají tzv. donucovací charakter a jsou v první řadě směřovány ke kontrole vytvořených dohod mezi účastníky

rozporu. V případě, že je zapotřebí spustit tuto operaci, jsou na kritické místo posílány mírové síly – modré přílby či pozorovací mise. Avšak s peacekeepingovými operacemi souvisí značný problém, který souvisí s financováním a zároveň projevenou neochotou ze strany členů poskytnout své jednotky pro tyto operace. Mezi další formy mírových operací lze zařadit operace¹⁶:

- peacemaking – jedná se o operace na utváření míru,
- peacebuilding – jde o operace pro nastolení míru,
- peaceenforcement – jsou to operace pro vynucení míru.

V dnešní době lze zaznamenat cca 15 mírových operací, které jsou aktivní a probíhají v různých oblastech. Jde například o mise v Kosovu, Afghanistanu, Demokratické republice Kongo, Libanonu či zemi postiženou zemětřesením - Haiti. Mezi úspěšné operace může OSN zařadit podpoření referenda probíhajícího v Jižním Súdánu či poskytnutí pomoci na Pobřeží Slonoviny při řešení povolební krize a taktéž pomoc směřovaná do Východního Timoru v otázkách podpory vzdělávání či institucionálního rozvoje složek policie¹⁷.

Na vytváření tzv. bezpečnostní architektury v současnosti spolupracují země, jež jsou sdruženy v určitých organizacích. Jednou z nich je právě OSN, dále se jedná o Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Evropskou unii (EU), Západoevropskou unii (ZEU), Severoatlantickou alianci (NATO) anebo Partnerství pro mír (PfP). Snahou těchto organizací je vytvoření záruk týkajících se svobody pohybu osob, neporušitelnosti hranic, zabezpečení prostředí z důvodu prevence před konflikty a v neposlední řadě podpora mírových řešení konfliktů či účast na mírových operacích.

Roku 1998 vznesl tehdejší generální tajemník Organizace spojených národů, Kofi Annan, otázku týkající se intervence. Otázka zněla: „*Mělo by mezinárodní společenství intervenovat v zemi, kde dochází k hrubému, systematickému a rozsáhlému porušování lidských práv?*“¹⁸.

Jelikož neustále docházelo v oblastech Střední Afriky, Balkáně i ostatních oblastech ke genocidě, páchaným zločinům proti lidskosti i válečným zločinům, navrhl Kofi Annan

¹⁶HORÁK, Rudolf. *Operace na podporu míru* [cit. 2011-11-23].. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/2000_4/44.htm

¹⁷MOON, Ban Ki-. *INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE: Zpravodajství* [online]. 27/5/2011 [cit. 2011-10-16]. Zprávy 2011. Dostupné z: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1688>

¹⁸INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE, ref. 1

vytvoření jak zákonných, tak i všeobecných zásad, které by byly směřovány k ochraně civilistů před porušováním základních lidských práv. Generální tajemník taktéž poukazoval na legální rámec, který je zabezpečen prostřednictvím všeobecných norem, které vycházejí z Charty OSN, dále mezinárodního humanitárního práva, také lidských práv a práv uprchlíků.

Jak lze vidět, intervence a pojetí jakým jsou chápány, vytváří velké množství akcí. Za velmi důležitou část považuje řada členských států ochranu lidských práv a předcházení či zmírnění zločinů, které jsou zaměřené proti lidskosti. Tyto státy považují za prvotní úkol zabránit tomuto porušování. Proto se také shodly, že v případě odsouhlasení použití síly pro ochranu těchto práv Radou bezpečnosti, ji mohou použít.

Diskuse ohledně oblasti intervence byla velmi plodnou. Od dalších členských států vyvstaly otázky směřované k této záležitosti¹⁹:

1. V jaké hranici humanitární pomoc končí a odkdy lze poznat počátek zasahování do vnitřních záležitostí států?
2. Jak se dají diferencovat humanitární potřeby jak od politických tak i ekonomických zájmů?
3. Humanitární intervence se týká jen slabých států či se vztahuje na všechny státy bez jakéhokoliv rozdílu?

Další státy dospěly ke stanovisku, že návrh poskytované humanitární intervence by mohl snížit tzv. účinnost Charty. Důvodem má být špatný vliv či ohrožení svrchovanosti jednotlivých zemí, uzákoněných vlád a v neposlední řadě rovnováhy systému vytvořeného na mezinárodní úrovni. Opatření vyvíjená na ochranu lidských práv mají dle těchto členských států uznávat a dodržovat nezávislost, svrchovanost zemí a jejich jednotnost, ucelenost. Oporou těmto opatřením má být vláda a také obyvatelé daného státu.

Pro plánování a řízení operací na tzv. vynucení míru, RB zřídila orgán nazvaný Vojenský štábní výbor, ten jí pomáhá v oblasti vojenství, např. úprava zbrojení nebo velení. Dále je zřízen i sankční výbor, jenž rozhoduje o udělování sankcí a konání dohledu nad dodržováním sankčního režimu dané země.

¹⁹ INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE, ref. 1

Reforma RB

Je všeobecně známo, že téma reforma je dlouhodobou otázkou, nad kterou OSN společně s Radou bezpečnosti debatuje. Sešlo se hned několik důvodů proč RB reformovat. Jedním z těchto důvodů je navýšení počtu členů v rámci celé OSN, dále nově vznikající konflikty a také hrozby směřované k mezinárodní bezpečnosti a míru, v neposlední řadě neustávající růst amerického vlivu, který prorůstá do politik po celém světě.

Rada bezpečnosti v dnešní době stále funguje na základě dosažených výsledků z období 2. světové války. Svět byl tehdy orientován na tzv. bipolární uspořádání světa, ale dnes se již hovoří o tom, že pomalu přechází k multipolárnímu uspořádání. Do popředí se dostává Čína a Indie, rozvíjí se Evropská unie, MERCOSUR, nové oblasti Afriky. A protože země zaznamenávají jistý růst, snaží se mezi členy RB dostat velké státy Afriky, ale i Asie a Latinské Ameriky. Obecně členové OSN nesouhlasí s tak silným americkým vlivem, vyvíjejí proto úsilí, které tlačí k novému uspořádání vztahů na mezinárodní úrovni. Požadavek na reformu není prvním takovýmto požadavkem, v historii OSN takovýchto žádostí bylo několik.

2.2 Humanitární činnost OSN

Jedná se o další činnost, kterou Organizace spojených národů nabízí v rámci humanitárních intervencí. Pomoc je poskytována nouzově (krátkodobě) - v mimořádných situacích, ale OSN je schopna vynakládat pomoc také dlouhodobě. Pomoc je poskytována v případě, že jde např. o přírodní katastrofy či neštěstí, která způsobí člověk, ale státy se s tímto problémem nejsou samy schopny vyrovnat. OSN se snaží řídit činnosti jednotlivých vlád, které se potýkají s problémy ve své zemi, taktéž řídit činnosti humanitárních organizací. Díky humanitárním agenturám OSN je také poskytována pomoc a ochrana uprchlíkům (cca 23 milionům²⁰). Tyto agentury se snaží prosazovat tzv. systémy včasného varování, považují ho nástroj prevence – jsou krátkodobé.

Na základě stále rostoucího počtu obětí, finančních škod, ale i obnoveným konfliktům, se snaží Organizace spojených národů o:

²⁰INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech*. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2010. 70 s. Dostupné z: <http://www.osn.cz/soubory/vse-co-jste-hteli-vedet-o-osn.pdf>. ISBN 978-80-86348-12-4.

- poskytnutí bezprostředně rychlé pomoci obětem díky fungujícím operačním orgánům,
- snahu zlepšovat strategie, které by se orientovaly na prevenci a snažily by se předejít krizím.

Jestliže dojde k nějaké katastrofě, snahou OSN a dalších jejích agentur je poskytnout co nejrychlejší humanitární pomoc do zasažené oblasti. Díky prevenci katastrof, kterou OSN uplatňuje, dochází ke snížení zranitelnosti společenství a zároveň k orientaci na příčiny vzniku těchto katastrof, které mnohokrát souvisejí s lidskou činností. Součástí těchto prevencí jsou strategie, které jsou prostředkem tzv. preventivní diplomacie, prosazování lidských práv anebo preventivní odzbrojování. Strategie mohou také mít dlouhodobý charakter, zaměřeny jsou zejména k posílení bezpečnosti, také hospodářského růstu atd.

2.2.1 Další instituce Organizace spojených národů

Humanitární pomoc a s ní související hlavní úkoly a jejich plnění nevykonává sama jen Rada bezpečnosti, ale také další instituce Spojených národů, například:

- Dětský fond OSN (UNICEF),
- Rozvojový program OSN (UNDP),
- Světový potravinový program (WFP),
- Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR).

2.2.2 Dětský fond OSN (UNICEF)

Dětský fond OSN je světovou organizací, jež se orientuje na ochranu práv každého dítěte a na této ochraně napomáhá „*budovat*“ svět. UNICEF je zastáncem tvrzení, že by děti neměly být vystaveny vůči násilí, zneužívání či vykořisťování.

Byl vytvořen za účelem spolupráce s ostatními organizacemi či osobami, a to z důvodu snahy překonat vyskytující se překážky jako např. chudoba, násilí, nemoci či diskriminace v dětském světě. UNICEF se snaží vytvářet opatření, která jsou spjata s cílem poskytnout všem dětem úspěšný start do života. Dále vyvíjí podporu zaměřenou na vzdělávání, zejména dívek, protože v mnoha zemích jim je upíráno. UNICEF považuje základní vzdělání za přínosné pro všechny děti – dívky i chlapce. Také se snaží, aby všechny děti byly očkovány proti základním dětským nemocem a byly dobře vyživovány. Fond

pracuje na zabránění šíření onemocnění HIV/AIDS mezi mladými lidmi, taktéž se snaží pomáhat rodinám zasaženým touto nebezpečnou pohlavní chorobou, aby postižené rodiny mohly nadále svůj život trávit v důstojných podmínkách. Vytváří i ochránářské prostředí, jakmile dojde k nějaké mimořádné události, organizace se snaží být přítomna a nápomocna tam, kde jsou či mohou být děti ohroženy.

UNICEF je organizací, která funguje jen na základě finančních příspěvků, které jsou dobrovolné. Do rozpočtu přispívají vlády, soukromé skupiny či individuální dárci. Je institucí, která nezískává na svůj chod finance z rozpočtu OSN.

Dětský fond OSN je tvořen Výkonnou radou, jejíž součástí jsou zástupci jednotlivých vlád. Jejich úkolem je schvalování programů, zavádění nových zásad, rozhodování o finančních plánech, rozpočtech či o administrativních otázkách. Členy Výkonné rady, kterých je 36, volí Hospodářská a sociální rada OSN na dobu tří let²¹.

Organizace zcela podporuje Úmluvu o právech dítěte, která do jisté míry poukazuje na zranitelnost dětí, v rámci jejího kodexu jsou shrnuty výsady a zároveň zvláštní ochrana těchto dětí. Úmluva zcela odsuzuje diskriminaci dětí, zvláštní pozornost věnuje jak dětem postiženým či z menšinových skupin, tak i těm uprchlickým. Ratifikovaly ji téměř všechny země na světě. Výjimku tvoří Spojené státy americké a Somálsko. Úmluva se snaží zajistit rovnost těm, kteří jsou diskriminováni, zejména pak dívkám či ženám. Napomáhá k naplňování Rozvojových cílů tisíciletí, usiluje o mír a bezpečnost. Působí ve 190²² zemích po celém světě, prostřednictvím programů vypracovaných jednotlivými zeměmi a národními výbory.

2.2.3 Rozvojový program OSN (UNDP)

Je organizací, která působí ve 177²³ zemích po celém světě. Snaží se pomoci lidem prostřednictvím vytváření lepších podmínek pro život. Tyto podmínky se snaží vypracovat na základě vlastního navrhnutého řešení, které přichází ze strany příjemců pomoci. UNDP

²¹ UNICEF. *About UNICEF: The structure of UNICEF* [online]. 21. 9. 2011 [cit. 2011-11-23]. Dostupné z: <http://www.unicef.org/about/structure/index.html>

²² UNICEF. *About UNICEF: Who We Are* [online]. 21. 9. 2011 [cit. 2011-11-23]. Dostupné z: http://www.unicef.org/about/who/index_introduction.html

²³ UNDP. *About UNDP* [online]. 2011 [cit. 2011-11-23]. Dostupné z: http://www.beta.undp.org/content/undp/en/home/operations/about_us.html

je považován za důvěryhodného partnera v oblasti rozvoje. Funguje na základě principů a hodnot stanovených Spojenými národy.

Organizace se především orientuje na pomoc zemím, které sužují problémy týkající se otázek onemocnění HIV/AIDS, životního prostředí a energetiky, snižování chudoby, správy veřejných věcí či oblastí, které jsou zaměřeny na předcházení možným krizím. UNDP zdůrazňuje, že je potřeba chránit lidská práva a ve společnosti je nutné posílit postavení žen. Program se zavázal taktéž pomoci s naplněním Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs), zejména s naplněním cíle snížení chudoby do roku 2015 – snížit počet lidí na polovinu, jež žijí z příjmu, který je nižší než 1 dolar na den. UNDP se zároveň snaží o koordinaci jak celosvětového, tak i národních úsilí, která jsou zaměřena na dosažení stanovených MDGs.

UNDP tvoří Výkonná rada s počtem 36 členů, která je složená ze zástupců vlád jednotlivých zemí. Součástí struktury je výbor, jenž je tvořen zástupci pěti regionálních skupin.

2.2.4 Světový potravinový program (WFP)

WFP je největší humanitární organizací na světě, která se orientuje na boj proti hladu. Jestliže nastane jakákoliv mimořádná situace – přírodní katastrofy, občanské konflikty či války, je schopna organizace dopravit jídlo do postižených oblastí. Kontroluje, jaký mají lidé přístup k potravinám, které jsou potřebné k aktivnímu a zdravému životu. Veškeré informace o své činnosti a vypracované programy jsou veřejnosti zcela k dispozici.

Program je součástí systému OSN a financování je založeno na dobrovolnosti, vznikl v roce 1961. Spolupracuje s OSN, jednotlivými vládami, partnery nevládních organizací, ale také s dalšími agenturami OSN – Mezinárodním fondem pro zemědělský rozvoj (IFAD) a Organizací pro výživu a zemědělství (FAO).

WFP má stanoveno pět základních cílů od kterých odvíjí svou činnost²⁴:

- záchrana lidských životů a ochrana živobytí v případech nouze,
- příprava na mimořádné okolnosti,
- obnova a přizpůsobení životů po mimořádných událostech,

²⁴ WFP. *World Food Programme: Fighting Hunger Worldwide* [online]. 2011 [cit. 2011-10-18]. About. Dostupné z: <http://www.wfp.org/about>

- snížení chronického hladu a podvýživy po celém světě,
- posílení kapacit zemí ke snižování hladu.

Organizaci řídí Výkonná rada, kterou tvoří 36 členských států, v jejím čele stojí výkonný ředitel, který je do své funkce jmenován na dobu pěti let. Výkonný ředitel zodpovídá za správu a fungování WFP, kontroluje provádění stanovených programů i projektů a spolupracuje se svými čtyřmi zástupci.

Své aktivity a činnosti má WFP zpracovány ve strategickém plánu, který schvaluje Výkonná rada, plán je aktualizován každé čtyři roky. Program je financován z dobrovolných příspěvků, mezi hlavní dárce se řadí vlády jednotlivých zemí, dále pak přispívá soukromý sektor či jednotlivci.

WFP si stanovil na rok 2011 důležitý cíl. A to ten, že poskytne potravinovou pomoc cca 90 milionům obyvatel, ve více než 70 zemích světa²⁵.

2.2.5 Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)

Vznikl roku 1950 a založilo jej Valné shromáždění OSN. Úkolem agentury je koordinace mezinárodních akcí směřovaných na ochranu uprchlíků a řešení problémů souvisejících s uprchlíky po celém světě. Základní úlohou je ochrana práv a obecně těchto uprchlíků. Dále se snaží agentura zajistit možnost uplatnění práva na azyl a nalezení bezpečného útočiště v jiném státě, přičemž uprchlíci mají zachovánu možnost dobrovolně se navrátit do rodné vlasti. Pomáhá s přesídlením ve třetích zemích a také lidem bez státní příslušnosti. Agentura působí ve 123 zemích a pracuje v ní více než 7 190 zaměstnanců²⁶.

UNHCR je řízen Valným shromážděním OSN a Hospodářskou a sociální radou (ECOSOC). Výkonný výbor UNHCR je tvořen 85 členy, kteří schvalují dvouleté programy Agentury a odpovídají za rozpočet. V čele stojí vysoký komisař, jenž je jmenován do své funkce Valným shromážděním OSN. Vysoký komisař každoročně předkládá zprávy o činnosti UNHCR Valnému shromáždění a ECOSOC. Taktéž zodpovídá za řízení a kontrolu

²⁵ WFP, ref. 24

²⁶ UNHCR. *About Us: Governance and Organization* [online]. 2011 [cit. 2011-05-12]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/pages/49c3646c2.html>

agentury, řídí její práci za pomoci zástupce vysokého komisaře a asistenta Vysokého komisaře pro ochranu a provoz.

Zajišťování celosvětových operací je složité, agentura jednak přijímá do svých řad zaměstnance, zajišťuje jejich bezpečnost v případě, že nastanou nebezpečné situace, zadává veřejné zakázky například na lékařské vybavení nebo hromadné dodávky občerstvení do letadel. Zvláštní oddělení, které sídlí v Ženevě, dohlíží na činnosti, jako jsou ochrana, vnější vztahy, lidské zdroje či finance. Regionální kanceláře současně spolupracují se zamořskými kanceláři a ředitelstvím. Hlavní práce je řízena krajskými úřady, pobočkami či detašovanými pracovišti. Vysoký komisař reprezentuje hlavní operace v zemích, kde agentura pracuje a působí v ní zároveň regionální zástupci.

2.3 Dílčí shrnutí

Organizace spojených národů vznikla v roce 1945, v současnosti je tvořena 193 členskými státy. Základním dokumentem je Charta OSN, jejíž součástí jsou zásady a cíle, kterými se řídí všechny členské státy. K nejdůležitějšímu orgánu v rámci problematiky mezinárodní bezpečnosti se řadí Rada bezpečnosti, jež je tvořena 15 členy. OSN je organizací, která se orientuje také na humanitární činnost a s ní související poskytování humanitární pomoci. K velmi významným institucím OSN, které spadají do této oblasti, lze zahrnout UNICEF, UNDP, WFP či UNHCR.

Co se týče rozpočtu, velmi zajímavým se jeví fakt, že se ho OSN rozhodla na období 2012 – 2013 snížit, částka se kterou se má operovat je 5,15 mld. dolarů. Částečnou příčinou tohoto snížení může být též i fakt, že je Evropská unie významným přispěvatelem do rozpočtu OSN. V současnosti však EU řeší problémy týkající se zemí eurozóny, které se potýkají s vlastními finančními potížemi, a tudíž jsou proto prostředky vyčleňovány zejména na jejich „záchranu“. Díky této situaci může docházet k tomu, že příspěvky směřované na humanitární záležitosti mohou být sníženy.

3 Vybrané aspekty humanitárních intervencí a misí

Humanitární mise a humanitární intervence jsou v současné době zajímavými a velmi diskutovanými tématy. Často dokonce dochází k záměně těchto pojmů, a proto v následující podkapitole budou vybrané pojmy přiblíženy tak, aby byl viditelný rozdíl. V kapitole budou vyzdvíženy nástroje humanitárních intervencí a misí, ale i další organizace podílející se na této vybrané problematice.

3.1 Význam pojmu humanitární mise, humanitární intervence, mírová mise, humanitární pomoc

V rámci této kapitoly budou představeny vybrané pojmy – humanitární mise, humanitární intervence a mírová mise. Tyto pojmy spolu nejenže navzájem úzce souvisejí, ale zároveň se pojí i s velmi často používaným termínem humanitární pomoc, který bude v této kapitole taktéž přiblížen.

3.1.1 Humanitární pomoc

Humanitární pomoc je v dnešním slova smyslu chápána jako pomoc, jež je poskytována v reakci na aktuální krizi. Pomoc se poskytuje krátkodobě a to pouze po dobu, kdy není zasažená oblast touto krizí ve větší míře schopna fungovat zcela samostatně. V rámci humanitární pomoci je řešeno několik otázek, ty se týkají témat, jako jsou např.²⁷:

- zdraví,
- zabezpečení přísunu potravin a základních hygienických potřeb,
- obstarání psychologické či krizové pomoci,
- zajištění obnovení fungujícího školství,
- zajištění péče o děti.

Součástí humanitární pomoci jsou tzv. programy humanitární pomoci a obnovy, jež používají dočasná a mnohdy i provizorní řešení proto, aby byla daná pomoc poskytnuta

²⁷ ČLOVĚK V TÍSNI. *Humanitární a rozvojová pomoc: Humanitární pomoc* [online]. 2006 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/index2.php?id=261>

co nejrychleji. Programy se orientují na aktivity, mezi které můžeme zařadit například rekonstrukce domů či škol, poskytování ošetření lékařů atd.

Velmi významnou roli v poskytování humanitární pomoci sehrává několik faktorů. Jedním z nich jsou i finanční prostředky, bez nichž by se pomoc velmi těžko poskytovala. K dalším faktorům lze zařadit i např. podrobné a aktuální vyhodnocení dané situace.

3.1.2 Humanitární mise

Humanitární mise lze zařadit do tzv. neválečných operací. To jsou operace, které využívají vojenské síly k tomu, aby byly řešeny mírové, ale i situace konfliktní, jež mohou hraničit až s válkou. K plnění zadaných úkolů se využívají mírové a válečné metody. Humanitární operace lze chápat jako operace, které slouží k podpoře stanovených humanitárních programů. Jejich cílem je využít ozbrojené síly pro vyřešení problémů (ekologické, přírodní nebo katastrofy, které jsou uměle vytvořeny) či se vztahují na situace, které jsou spjaté s ohrožením lidských životů nebo s majetkovou ztrátou²⁸.

V rámci humanitární mise sehrává důležitou roli armáda, jejím úkolem je z velké části obrana hranic národů vůči nepřítelům a případně připravení se na možnost válečného konfliktu. Každá humanitární mise vyniká svou výjimečnou vlastností, jež je založena na faktorech, do kterých lze zařadit²⁹:

- geografické hledisko,
- klima,
- populaci,
- místní infrastrukturu.

Existují však i společné faktory, které se vztahují k dané humanitární misi, a to tyto³⁰:

- téměř všechny humanitární mise reagují na vzniklou humanitární krizi,

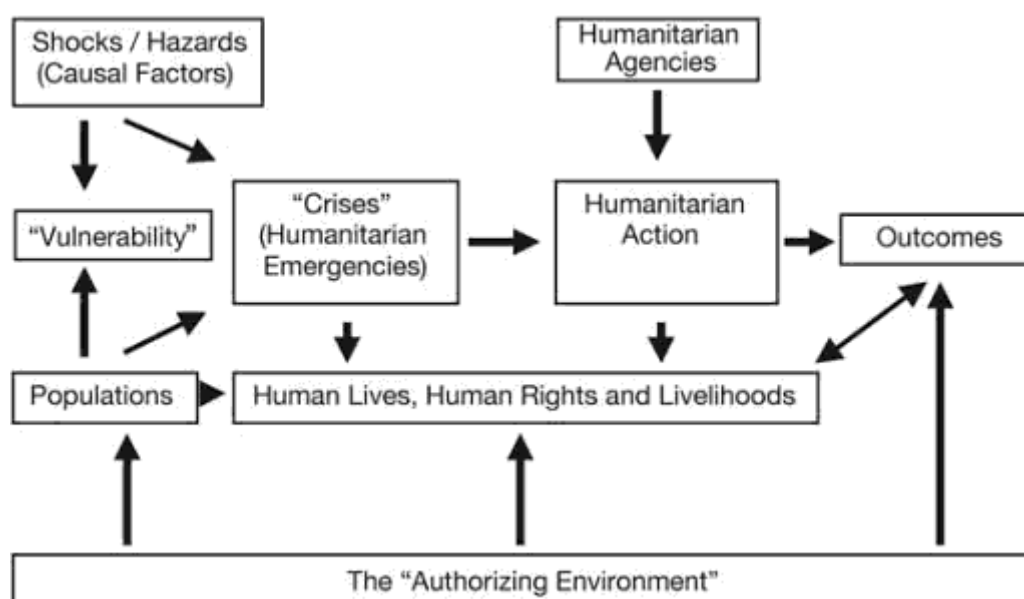
²⁸ *Vojenské rozhledy*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Odbor komunikace a propagace, 2000. ISSN 1210-3292. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/2000_2/trneny.htm

^{29, 30} Brookside Associates. *Operational Medicine 2001: Humanitarian Missions* [online]. 2012 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.brooksidepress.org/Products/OperationalMedicine/DATA/operationalmed/HumanitarianMissions/HumanitarianMissions.htm>

- slovo humanitární krize lze chápat jako krizi – tj. situaci, která se týká (zahrnuje) velkého množství obyvatel a těmto lidem není vláda schopna zajistit základní lidské potřeby,
- humanitární krize na sebe váže několik konkrétních akcí, do kterých lze zařadit např. války, hladomor, přírodní katastrofy či technologické katastrofy – např. uvolnění jaderných či chemických toxinů.

Humanitární krize souvisí také dále i s řadou složitých událostí, jež jsou označovány jako události mimořádné – tj. války, které vznikly díky občanským nepokojům. Veškeré tyto zmíněné katastrofy s sebou přinášejí i své dopady. Účinky jednotlivých katastrof lze rozlišit dle typu nastalé katastrofy, proto je nesmírně důležité, aby byly posuzovány a dopředu očekávány určité aspekty při přípravě humanitární mise. Jde o nedostatečné zásobování vodou, scházející přístřeší, nedostatečnou příležitost k uskutečnění hygieny, scházející zdravotní péči, trauma ze vzniklé situace či úmrtnost. Co se týče úmrtnosti, ta nejčastěji může v rámci humanitární krize nastat díky průjmu a s ním související dehydrataci, spalničkám, malárii, dýchacím infekcím či podvýživě. Tyto nemoci se týkají zejména dětí, které žijí v rozvojových zemích.

Schéma 3.1 Humanitární svět

Zdroj: WALKER, Peter a Daniel MAXWELL. Shaping The Humanitarian World [online]. 1. vyd. 2009 [cit. 2012-03-02]. ISBN 0-203-61453-4. Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=Q2xyZcHAGH8C&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false, Str. 6

Na schématu 3.1 lze spatřit zobrazení humanitárního „světa“, základ tvoří tzv. prostředí, jež je tvořeno populací, životem obyvatel, lidskými právy a jejich živobytím. Z celého schématu lze vidět, že všechny procesy jsou vzájemně propojeny a v rámci humanitárních akcí sehrávají důležitou roli humanitární agentury.

3.1.3 Humanitární intervence

Humanitární intervence lze chápat jako vojenské použití síly k tomu, aby byla zajištěna ochrana obětí v případě porušování lidských práv³¹.

Otázky související s humanitární intervencí často vyvolávají velmi sporná jednání, ať mezi vládami jednotlivých zemí či teoretiky. Za poslední desetiletí se středem pozornosti a veškerých debat stalo do jisté míry napětí, které panuje mezi principem státní svrchovanosti, který určuje i pilíře celého systému Organizace spojených národů a taktéž mezinárodního práva a dále mezi mezinárodními normami, jež se týkají použití síly a lidských práv.

Co týče humanitární intervence, i nadále na ni přetrvává rozdílný pohled, a to jak ze strany mezinárodních organizací, tak i nevládních účastníků a myšlenkových směrů v rámci mezinárodních vztahů. A to zejména stále díky větší nelibosti některých členů dané společnosti, především kvůli zvyšujícím se negativním důsledkům, k nimž lze zařadit například dopady na územní sjednocení, vytváření očekávání národů (nejsou realistická), jež jsou utlačovány či možnost dlouhodobé okupace dané síly, která zasahuje. Avšak ještě v roce 1990 lze zaznamenat několik úspěšných případů, které se týkaly podpory při řešení otázek humanitárních katastrof např. Východní Timor. Jenže v dnešní době jsou regionální či mezinárodní organizace a jejich humanitární činnost do značné míry omezeny.

V současné době lze zaznamenat, že otázky související s humanitární intervencí mají „schopnost“ tzv. rozdělovat mezinárodní instituce např. jakou je OSN, a poškozovat jejich důvěryhodnost. I přes negativa však stále humanitární intervence představuje pro humanitární organizace nové výzvy, i když jejich neutralita byla mnohdy ohrožována – příkladem je Kosovo anebo Afghanistan.

³¹ LEPARD, Brian D. *Rethinking Humanitarian Intervention: A Fresh Legal Approach Based on Fundamental Ethical Principles In International Law and World Religions*. Pennsylvania: Pennsylvania State University Press, 2003, s. 496. ISBN 978-0-271-02313-7.

Lze se setkat i s širším významem slova humanitární intervence. Jde o vměšování se do vnitřních záležitostí státu, které má donucovací charakter a to včetně použití síly, jež je ozbrojená. To vše se stanoveným účelem – řešit rozsáhlé porušování lidských práv či zamezit lidskému utrpení³².

To, že jsou humanitární intervence všem známy pro svou legitimnost, s sebou přináší i otázku, kterou vznáší Nicolas J. Wheeler: „*Je posun k této legitimitě pouze omezen na tzv. západní státy? Propaguje se Západ svými vojenskými intervencemi na základě nové normy v rámci humanitárních účelů v mezinárodní společnosti?*“³³. Je to asi věc mnoha názorů ve společnosti a závisí mnohdy na úhlu pohledu. Skutečností však zůstává, že ne všechny humanitární intervence probíhají v souladu se zvláštními právními ustanoveními Charty Organizace spojených národů. Lze si vzpomenout na velmi známé datum, tím je 11. září 2009³⁴, státy měly sklon k tomu, aby použily sílu pro to, aby chránily lidské hodnoty. A právě válka, která byla a doteď je vedena, byla důvodem k odsunu vzniklé debaty, která se orientovala na oprávněnost humanitární intervence. Avšak došlo se k obecnému stanovisku na základě následné situace v Afghanistanu a Iráku, že v případě hrozby terorismu, bude použita proti němu síla, to může vést k posílení vlastní legitimacy daného státu, jež se dále odvolává na humanitární důvody a potřebnost jejího použití.

Legimitita je považována za tzv. koncept, jenž zahrnuje jak morální, filozofické, ale i politické a právní principy. S legitimitou se váže i pojem *legalita*. Problém nastane ve chvíli, jestliže se nějaký krok či opatření považuje za legitimní, avšak je zakázán zákonem. Legimitita je pojmem subjektivním³⁵.

Humanitární intervenci Adam Roberts definuje jako vojenskou intervenci, která se nachází ve stavu schválení daných orgánů a jejímž cílem je zabránit

³² WELSH, Jennifer M., et al. *Humanitarian Intervention and International Relations*. New York: Oxford University Press, 2004. 234 s. ISBN 978-0-19-926721-7.

³³ WHEELER, Nicolas J. The Humanitarian Responsibilities of Sovereignty: Explaining the Development of a New Norm of Military Intervention for Humanitarian Purposes in International Society. WELSH, Jennifer M. *Humanitarian Intervention and International Relations*. New York: Oxford University Press, 2004, s. 29-51. ISBN 978-0-19-926721-7.

³⁴ Teroristický útok v USA spáchaný Al-Káidou.

³⁵ KOLÍN, Vilém. The Legitimacy of Humanitarian Intervention: A Moral Perspective. *Obrana a Strategie*. 2007. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-1-2007/clanky/the-legitimacy-of-humanitarian-intervention-a-moral-perspective.html>

jakémukoliv rozsáhlému utrpení či dokonce smrti obyvatel³⁶. I přesto, že se pojem humanitární intervence zdá pojmem širokým a do jisté míry nejasně definovaným, lze vymezit tři základní vlastnosti, jež jsou předmětem obecného souhlasu, a humanitární intervence může být tedy chápána ve významu³⁷:

- ozbrojení, jelikož je vojenská síla jejím hlavním rysem,
- posílání vojenských sil přes státní hranice, i přesto, že daný stát měl možnost pro akci vznést námitku,
- zabránění masivnímu porušování lidských práv a humanitárního práva v daném státě.

Humanitární intervence a Organizace spojených národů

V rámci OSN jsou prováděny humanitární intervence, které zastřešuje Rada bezpečnosti OSN. Humanitární intervence vzniká především díky situaci, jež panuje uvnitř daného státu a je tudíž zapotřebí podniknout určité kroky k tomu, aby byla situace zlepšena. Současně za velmi důležitou část mezinárodního humanitárního práva je považována část, jež se přímo týká ozbrojených konfliktů, mimo ty mezinárodní. A právě Charta OSN poskytuje Radě bezpečnosti jistou pravomoc pro přijetí veškerých opatření, která jsou potřebná k tzv. obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti. Ustanovení dávají RB dále také možnost pro to, aby došlo ke schválení akcí na základě Všeobecné deklarace lidských práv a pokud dojde ke shodě v rámci RB a to takové, že humanitární katastrofa představuje hrozbu pro mezinárodní mír a bezpečnost, může Organizace spojených národů učinit patřičné kroky – jednat.

Za základní princip mezinárodních vztahů je považována suverenita států, která je zakotvena v Chartě v čl. 2 odst. 7³⁸. A co si konkrétně představit pod pojmem *suverenita*? Suverenita poskytuje státům právo spravovat své vnitřní záležitosti bez jakéhokoli vnějšího narušení. Kritéria pro humanitární intervence, která se snaží vytvořit

³⁶ ROBERTS, Sir Adam. *The United Nations and Humanitarian Intervention*. WELSH, Jennifer M. *Humanitarian Intervention and International Relations*. New York: Oxford University Press, 2004, s. 71-97. ISBN 978-0-19-926721-7.

³⁷ KOLÍN, Vilém, ref. 35

³⁸ CENTRE FOR STRATEGIC STUDIES. *CSS Strategic Briefing Papers: Humanitarian Intervention: Definitions and Criteria* [online]. New Zealand: Victoria University of Wellington, 2000 [cit. 2012-02-28]. ISSN 1175-1452.

Dostupné z:
http://www.victoria.ac.nz/css/docs/strategic_briefing_papers/vol.3%20jun%202000/hi.pdf

určitý soubor pravidel, jsou považována za pokrok v budování formálních procesů a směřující k suverenitě a lidským právům. Do nich se například řadí³⁹:

- hrozba či výskyt závažného a rozsáhlého porušování lidských práv,
- jasné a taktéž objektivní důkazy o možném ohrožování či výskytu hrozeb,
- neschopnost či neochota daného státu přijmout nápravná opatření – jde o naléhavý případ, použití síly by však mělo být až posledním řešením,
- podpora ze strany států, pro něž jsou akce určeny.

Humanitární intervence OSN sahají až do roku 1945. Tato léta jsou označována jako léta „*studené války*“. Během nich byly považovány jakékoliv intervence a návrhy ze strany velmocí a jejich spojenců za podezřelé, a to jak z právních důvodů, tak obecně i z obezřetnosti. A právě během této studené války v rámci OSN byl shledán za velmi zajímavý konflikt názorů, který se týkal humanitární intervence. Vše mělo souvislost s indicko-pákistánskou válkou, která proběhla v roce 1971. Indie napadla Pákistán, konkrétně jeho východní část a to z důvodu, že pákistánské síly působily tamnímu obyvatelstvu krutosti. Na základě tohoto zásahu a tamní situace směřoval cca milion⁴⁰ uprchlíků z východního Pákistánu právě do Indie. Válka byla ukončena, tak, že pákistánské síly ve východní části Pákistánu kapitulovaly. Z doktríny OSN a též praxe vyplynul závěr, který se týkal záležitostí humanitární intervence, a to ten, že i nadále je nutné dodržovat pravidlo - *nezasahovat do vnitřních záležitostí státu*. Po skončení studené války začala OSN do praxe zavádět doktrínu humanitární intervence.

K všeobecně známým humanitárním intervencím, provedeným ze strany OSN, lze zařadit země – severní Irák, Bosnu a Hercegovinu, Somálsko, Rwandu, Haiti, Albánii, Sierru Leone, Kosovo a Východní Timor⁴¹. Ve všech těchto zemích došlo k sociálnímu rozvratu a násilí, jež vyústilo velkým počtem obyvatel, z kterých se následně stali uprchlíci. Avšak v jednotlivých zemích se příčiny rozvratu státu lišily. Důvodem mohl být například kolaps státních institucí, vznik rozsáhlých poruch či v horších případech projevená brutalita. Avšak i přesto, že v těchto zemích proběhly humanitární intervence, jejichž hlavním cílem byly humanitární účely, mohly odvádět pozornost, a to od jistých selhání ze strany Organizace spojených národů v oblastech efektivního jednání či používání nadměrného násilí vůči

³⁹ CENTRE FOR STRATEGIC STUDIES, ref. 38

⁴⁰ WELSH, Jennifer M., et al., ref. 32

⁴¹ Humanitární intervence proběhly v těchto zemích v letech: severní Irák (r. 1991), Bosna a Hercegovina (1992-1995), Somálsko (1992-1993), Rwanda (1994), Haiti (1994), Albánie (1997), Sierra Leone (1997-2000), Kosovo (1998-1999), Východní Timor (1999).

občanům zemí. Hodí se tedy zamyslet nad otázkou, kterou položil Sir Adam Roberts: „*Mohly by problémy, jež souvisí s humanitární intervencí vést k oslabení či dokonce ke zničení OSN?*“⁴². Dokonce i zpráva *Mezinárodní komise pro intervence a státní suverenitu* z roku 2001 konstatuje, že by OSN, konkrétně tedy Rada bezpečnosti OSN, neměla disponovat výsadním právem v oblasti povolování intervencí, které směřují k účelu ochrany obyvatel.

Mezi hlavní příčinu a taktéž důsledek intervencí, které jsou orientovány směrem k humanitárním účelům, lze řadit potřebu zformovat mezinárodní správy daného území.

Nedostatky humanitárních intervencí

Humanitární intervence v případě, že se jedná o ochranu bezpečnosti obyvatel, kteří žijí ve „slabých“ státech, přichází až potom, kdy jsou obyvatelé vystaveni násilí. Náklady na humanitární intervence jsou velké – mohou to být náklady materiální či lidské.

Obecně je známo, že humanitární intervence měly podíl na záchraně mnoha životů a také na tom, že by se obyvatelé, kteří žijí v „postižených“ oblastech, mohli nacházet ve větších nejistotách. Avšak i přesto humanitární intervence není považována za dostatečné řešení, jelikož dokáže jen zmírnit ty nejhorší dopady v rámci násilných konfliktů uvnitř států, ale nedokáže odstranit *kořeny* vyvstalých konfliktů a tudíž nepředstavuje cestu k tomu, aby byla zajištěna bezpečnost obyvatel již zmíněných slabých států. A protože se intervence odehrává až po vypuknutí katastrof, přichází tedy logicky pozdě.

Mnohdy si lze myslet, že humanitární intervence musí být určena humanitárními důvody, ale tak tomu ve skutečnosti není. Za její nedostatek lze považovat problémy s organizací a také s akceschopností, která v rámci intervence schází. Lze tedy konstatovat, že humanitární intervence nejsou určeny k trvalému zajištění či posílení bezpečnosti obyvatel států potýkajících se s potížemi.

3.1.4 Mírová mise

Pojem mírová mise či mírová operace je spjata s Chartou Organizace spojených národů, o které se píše v první kapitole. Avšak i přesto, že jsou s Chartou propojeny,

⁴² ROBERTS, Sir Adam, ref. 36

o operacích jako prostředku OSN, který má sloužit k ochraně světového míru, se v Chartě nelze dočíst. I přesto se však řadí k nejdůležitějším aktivitám OSN a často se lze setkat též s pojmenováním mírových misí OSN – *šest a půl*⁴³.

Co se týče pravidel pro vysílání a zároveň i fungování těchto mírových operací, jsou vytýčeny zásady, jež jsou *nepsané*, mají své kořeny stanoveny již v padesátých letech minulého století, a dodnes jsou považovány za *platné*. Pro mírové operace tedy platí, že⁴⁴:

- fungují na základě velení generálního tajemníka OSN, který zároveň provádí jejich kontrolu,
- představují více, než sílu zbraní, morální autoritu,
- odráží tzv. univerzalitu Organizace spojených národů, zejména ve složení,
- jsou typické pro svou neutralitu a jsou schopny fungovat vůči jak právům, tak i snaze kterékoliv strany vzniklého konfliktu,
- vysílají se jen se souhlasem těchto stran účastnících se konfliktu,
- není použita síla a ani se jejím použitím nehrozí, vyjma případů, kdy je potřebná sebeobrana,
- risk je co nejmenší a jejich snahou je minimalizovat ztráty.

Tabulka 3.1, ukazuje funkce operací OSN na udržení míru, ty lze rozdělit do třech kategorií: vojenská, politická a humanitární. Nelze tudíž hovořit striktně vyloženě o vymezení operací na mírové, do nichž se řadí operace na udržení míru a zcela zvlášť operace humanitární - z tabulky je patrné, že právě i operace na udržení míru mají funkci humanitární. A jelikož je práce zaměřena směrem k humanitárním záležitostem, i proto byly mírové mise v práci zmíněny.

⁴³ Jde o určitý mezistupeň a to mezi akcemi, které jsou podniknuty při ohrožení míru a akcemi, jež jsou vedeny k tomu, aby bylo dosaženo pokojné řešení sporů.

⁴⁴ Bureš, Oldřich. *Mírové operace OSN v postbipolárním světě - méně znamená více* [online]. Mezinárodní vztahy, 38, 2003, č. 3, str. 24-43 [cit. 2012-02-28] ISSN 0323-1844. Dostupné z: <http://www.mezinarodnivztahy.com/article/download/83/80>

Tab. 3.1 Funkce operací Organizace spojených národů na udržení míru od konce studené války

Funkce operací OSN na udržení míru		
Vojenské	Politické	Humanitární
Monitoring dohod o příměří	Udržování pořádku a také dodržování zákonů	Ochrana humanitárních konvojů
Monitoring zón, které jsou nárazníkové	Pomoc v rámci obnovy funkční vlády	Ochrana humanitárních pracovníků
Odzbrojení frakcí, jež jsou znepřátelené	Pomoc s udržením nezávislosti	Provize humanitární pomoci
Kontrola rozmístění místních sil	Vyjednávání s entitami, které vládou	Zřízení, podpora a též ochrana bezpečných zón
Prevence infiltrace	Administrace voleb	Poskytnutí pomoci při repatriaci uprchlíků
Prevence občanské války	Vykonávání dočasné místní správy	Monitoring uprchlíků
Dohled nad dodržováním bezpečnostních dohod	Zabezpečení bezpečnosti, jež je nutná pro pomoc s revitalizací místní ekonomiky	Logistická podpora humanitárních projektů, součástí je i podpora dopravy či zdravotního zabezpečení
Dozor nad regionálním rozdělením	Management a arbitráž sporů, které jsou lokální	Dohled nad dodržováním dohod týkající se ochrany lidských práv
Odminování	Confidence-building opatření	
Výcvik a reorganizace vojenských jednotek	Výcvik místní policie	

Zdroj: BUREŠ, Oldřich a Lenka DUŠKOVÁ. *Čeští vojáci a operace na udržení míru OSN*. 2010. Dostupné z: www.c4ss.cz/CZ/activities/dialog/.../pp_2010_02_sesti_voj_OSN.ppt; vlastní zpracování

Jednotlivé mírové mise se od sebe navzájem mohou lišit jak svou *kvalitou*, tak i *rozsahem*, mnohdy jsou předmětem diskusí, zda jsou efektivními či nikoliv. K formám mírových operací lze zařadit peacekeeping, peacemaking, peacebuilding a peaceenforcemet. Tyto formy budou v podkapitole přiblíženy, pozornost bude převážně věnována peacekeepingu jako nejznámější formě mírové operace.

Peacekeeping

Peacekeeping lze jinými slovy nazvat operace na udržení míru. Do dnešní doby však neexistuje teorie, pomocí které by mohly být tyto operace na udržení míru řízeny a ani žádný společný postoj, na základě něhož by vznikla přesná definice peacekeepingu.

Již v druhé kapitole bylo zmíněno, že právě Organizace spojených národů je organizací, jež je orientována na zajištění světové bezpečnosti a jejím hlavním cílem OSN je udržovat mír po celém světě. OSN se řídí svým kolektivně bezpečnostním rámcem a z něj se odvíjí jakákoliv činnost související s peacekeepingem.

I přesto, že neexistuje jednotná definice peacekeepingu, Oldřich Bureš ve své knize uvádí například definici peacekeepingu takovouto: „Akce určené k posílení mezinárodního míru, bezpečnosti a stability, které jsou autorizované kompetentními národními a mezinárodními organizacemi a které jsou realizovány kooperativně a individuálně vojenskými, humanitárními, civilně policejními a dalšími relevantními organizacemi a skupinami.“⁴⁵

Klasifikace peacekeepingu

Dílčí operace na udržení míru a jejich typy lze rozdělit do kategorií dle stanovených kritérií, např. dle základních charakteristik (velikost, mandát či funkce). Operace na udržení míru lze také rozčlenit podle toho, jakou roli v globální ekonomice sehrávají⁴⁶:

1. Tradiční peacekeeping – jde o operace, které vynakládají snahu k tomu, aby byl vytvořen určitý prostor pro politické řešení sporů, které vyvstane mezi zeměmi;
2. Management přechodu – jedná se o operace, jež se snaží pomoci s realizací mírového řádu (uspořádání), který si dohodnou zúčastněné strany konfliktu;
3. Vynucení míru – jde o operace, jejichž snahou je vnucení vůle RB a to přímo buďto vojenskou akcí nebo pomocí ekonomických sankcí;
4. Širší peacekeeping – jedná se o operace, jež mají zajistit humanitární poslání, která jsou v souvislosti s přetrvávajícím násilím anebo „křehkým“ mírem;

^{45,46} BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 199 s. ISBN 978-80-244-1810-0.

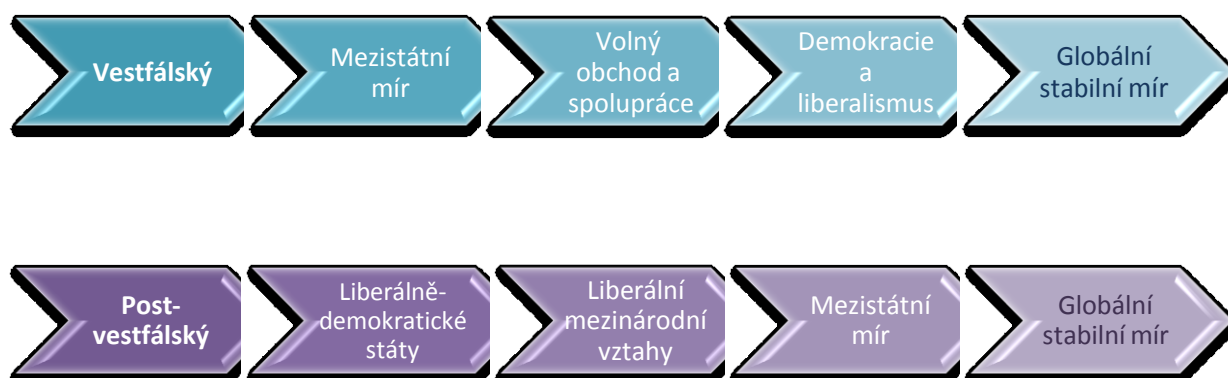
5. Operace na podporu míru – jde o operace, jež podporují v konfliktních společnostech vznik liberální demokracie, tyto operace jsou multi-složkové, tzn., jsou tvořeny civilním a vojenským prvkem, tyto operace se opírají o definice souhlasu, nestrannosti a minimálního užití síly.

Na obecné úrovni lze odlišit operace na udržení míru ve dvou základních typech⁴⁷:

- a) vestfálské – prostřednictvím vytvoření prostoru a také institucí, které budou řešit spor na úrovni států (na základě souhlasu), lze zajistit trvalý mír. Aby bylo docíleno úspěchu, je důležité zajistit určitou úroveň mezistátního pořádku,
- b) postvestfálské – příznivci se přiklání ke stanovisku, že mezi sebou navzájem demokratické státy neválčí a riziko, které vznikne v případě konfliktů uvnitř hranic, je nižší.

Tyto typy vycházejí ze stejné myšlenky - tou je zajištění liberálního míru. Do kategorie vestfálské operace na udržení míru lze zahrnout tradiční operace na udržení míru a operace managementu přechodu, a do kategorie postvestfálského peacekeepingu lze zařadit vynucování míru, širší operace na udržení míru a operace na podporu míru.

Schéma 3.2 Vestfálský a postvestfálský peacekeeping

Zdroj: BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*, 2007; vlastní zpracování

Na schéma 3.2 lze spatřit vestfálské a postvestfálské operace na udržení míru a jejich postupnou cestu k zajištění stabilního míru.

⁴⁷ BUREŠ, Oldřich, ref. 45

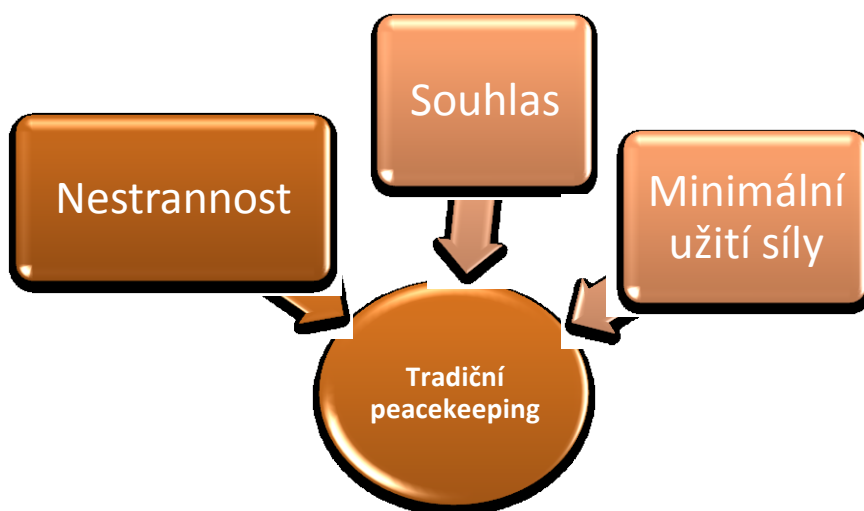
Základní principy peacekeepingu OSN

Stejně jako u definice peacekeepingu, tak i u jejich základních principů dosud nevznikl žádný právně závazný soupis a ani soupis založený na autoritě. Zmíněné principy nejsou doposud uzákoněny členskými státy Organizace spojených národů, avšak jsou akceptovány širokou veřejností, i přesto, že jejich charakter je neformální. Operace na udržení míru mají své kořeny zapuštěny již v dobách studené války.

Mezi mnoha velmocemi často panovaly rozpory, díky nimž vyvstaly neshody i v Radě bezpečnosti a ty bránily OSN, aby se z ní stala bezpečnostní organizace, která je kolektivně zaměřená, silná a efektivně pracující. Nástroje, které měla v úmyslu OSN zavést, buďto nevznikly anebo neplnily svou roli, pro kterou byly vytvořeny. V některých situacích musela OSN hledat i náhradní řešení pro vyřešení sporů, které lze považovat za inovativní metody.

A například právě peacekeeping je považován za novinku, která vyplynula z tzv. selhání kolektivní bezpečnosti. Ve skutečnosti však všechna pravidla související s peacekeepingem nebyla vždy uplatněna v plném rozsahu.

Schéma 3.3 Svatá trojice principů peacekeepingu

Zdroj: BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*, 2007; vlastní zpracování

Schéma 3.3 představuje základní principy operací na udržení míru, ty jsou 3 – nestrannost, souhlas, minimální použití síly.

Peacemaking

Peacemaking lze chápat jako činnost, jenž se zaměřuje na zneprátelené strany a to tak, aby je přivedla k dohodě a to zejména pomocí mírových prostředků OSN. Jinými slovy lze chápat tuto formu mírové operace jako určitou diplomatickou snahu, která usiluje o to, aby byly násilné konflikty převedeny do nenásilné formy dialogu, v té se vyvolané spory snaží řešit pomocí politických institucí tak, aby byly urovnány⁴⁸.

Za účel peacemakingu je považováno ukončení probíhajícího násilí, a to mezi zneprátelenými stranami. S peacemakingem souvisí určité morální závazky a jejich dodržování, ty jsou stanoveny Chartou OSN a Ženevskou konvencí.

Peacebuilding

Peacebuilding lze vyjádřit slovy jako budování míru. Díky němu mohou být řešeny základní příčiny násilí či ochrana civilistů před násilnými konflikty, ale i během nich či až po jejich skončení. Peacebuilding využívá komunikaci a vyjednávání pro celou řadu procesů, jež jsou potřebné k tomu, aby bylo dosaženo udržitelných a pokojných vztahů v dané konfliktní oblasti⁴⁹.

Peacebuilding je považován za dlouhodobý proces, jenž se vyskytne po uvolnění či zastavení konfliktu, který je násilným. Je jednou z fází mírového procesu, jež nastane až po peacemakingu a peacekeepingu.

V rámci Organizace spojených národů funguje Komise pro budování míru, o její vytvoření se zasloužilo Valné shromáždění OSN a Rada bezpečnosti OSN. Komise je mezivládním poradním orgánem a k jejím úkolům lze zařadit pomoc zemím, které se potýkají nejen s tzv. postkonfliktním budováním míru, ale také s budováním institucí, celkovou obnovou, rekonstrukcí a v nespolední řadě s budováním udržitelného rozvoje. Tato Komise se snaží podpořit spolupráci vlády států (potýkající se s problémy) s významnými jak národními, tak i mezinárodními účastníky, a to jak na prodiskutování,

⁴⁸ *Právo ozbrojených konfliktů a humanitární právo v 21. století: Zborník príspevkov zo študentského sympózia*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, 2008, 82 s. Dostupné z: http://www.upjs.sk/public/media/1084/zbornik_3.pdf

⁴⁹ ALLIANCE FOR PEACEBUILDING. *What is Peacebuilding?* [online]. 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: <http://www.allianceforpeacebuilding.org/?aboutpeacebuilding>

tak i zejména na rozhodování o dlouhodobé peacebuildingové strategii, jejímž cílem je předcházení konfliktům, jež by se měly opakovat. K povinnostem Komise pro budování míru lze zahrnout⁵⁰:

- návrhy na jednotnou strategii pro tzv. postkonfliktní peacebuilding a obnovu,
- pomoc zabezpečovat financování aktivitám, které jsou spojeny s obnovou a zajištění udržitelných investic ve střednědobém až dlouhodobém horizontu,
- vytvoření praktik, které se budou orientovat na řešení problémů, jež vyžadují spolupráci jak politických, tak i bezpečnostních, humanitárních a v neposlední řadě rozvojových účastníků mezi sebou navzájem,
- snahy o prodloužení doby pozorování, která je věnována postkonfliktní obnově ze strany mezinárodního společenství.

Peaceenforcement

Peaceenforcement lze do českého jazyka přeložit jako vojenské operace, které jsou určeny na podporu snah (diplomatických), které jsou orientovány na obnovu míru. Použitá síla nemusí být vždy pod velením Organizace spojených národů a nemusí vždy končit bojem⁵¹.

U peaceenforcementu jde tedy o použití ozbrojené síly k tomu, aby byly odděleny strany, jež mezi sebou bojují a k vytvoření příměří mezi nimi navzájem. Cílem je nejen vytvoření tohoto příměří, ale také vytvoření určitého útočiště, které je určeno pro všechny oběti, které jsou postiženy těmito boji.

V rámci peaceenforcementu může dojít k ignoraci státní suverenity země v případě, kdy se daná mise odehrává na území tzv. bojovníka (nepřítele), jež zaujímá negativní stanovisko vůči míru a mírové orgány na své území nezval.

⁵⁰ *Právo ozbrojených konfliktů a humanitární právo v 21. století: Zborník príspevkov zo študentského sympózia*, ref. 48

⁵¹ GlobalSecurity.Org. *Military: PEACE ENFORCEMENT* [online]. 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: http://www.globalsecurity.org/military/library/report/call/call_93-8_chap3.htm

3.2 Vybrané instituce působící v rámci humanitárních záležitostí

K významným institucím, které slouží k podpoře humanitární pomoci, misí či intervencí, lze zařadit Úřad OSN pro koordinaci humanitární činnosti, jakožto jeden z nejvýznamnějších nástrojů této problematiky, jenž je součástí sekretariátu Organizace spojených národů. V rámci Evropské unie lze takto hovořit o Evropském společenství pro humanitární pomoc.

3.2.1 Úřad pro koordinaci humanitární činnosti

V rámci OSN byl vytvořen Stálý meziresortní výbor, jež má řídit a vyvíjet svou činnost směrem k humanitárním krizím. Velmi důležitým orgánem je Koordinátor humanitární pomoci OSN. Jeho náplní práce je plnit úkol strategického poradce či zastávce v oblasti humanitární činnosti. Tento koordinátor vede Úřad pro koordinaci humanitární činnosti – OCHA. Úřad spolupracuje v oblasti poskytnutí pomoci ze strany Organizace spojených národů v době, kdy míra pomoci, která je poskytnuta, přesáhne možnosti a tzv. mandát jen jedné agentury.

Úkoly OCHA

OCHA se snaží zajišťovat jednotné reakce zemí po celém světě na mimořádné události týkající se humanitární pomoci. Současně Úřad zajišťuje i rámec, v němž kterýkoliv aktér může přispívat svou pomocí k řešení vyvstalého problému. Mezi své poslání může OCHA zařadit⁵²:

- Mobilizace a koordinace efektivních humanitárních akcí, a to i ve spolupráci s národními i mezinárodními aktéry. To vše s cílem, aby bylo zmírněno lidské utrpení, např. při katastrofách či mimořádných událostech.
- Prosazování lidských práv v nouzi.
- Podporování prevence a následné připravenosti čelit problémům.
- Napomáhání k zajištění udržitelných řešení.

⁵² OCHA. *About Us: Who We Are* [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/who-we-are>

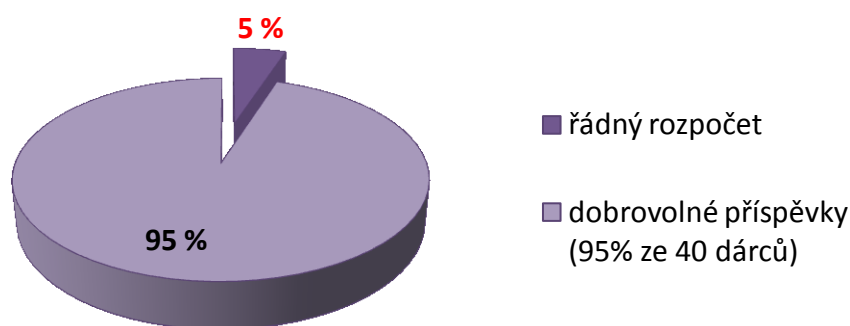
Úřad pro koordinaci humanitární činnosti zajišťuje tzv. Strategický rámec⁵³, jenž má za úkol reagovat na současné globální výzvy. Tento Strategický rámec je tvořen třemi pilíři - Partnerství, Poskytování služeb, Spolehlivost a profesionalita, které mají být naplňovány v letech 2010 – 2013.

Financování OCHA

Tento Úřad potřebuje financování i ze třetích stran proto, aby mohl koordinovat širokou škálu svých služeb v rámci humanitární problematiky. Na rok 2011 měla OCHA vytvořený program a administrativní rozpočet, který skýtal 242 mil. USD, avšak 70 % rozpočtu Úřadu jde na pokrytí nákladů, jež souvisejí se zaměstnanci⁵⁴. Kromě tohoto administrativního rozpočtu existují i finanční prostředky ze strany národních i mezinárodních partnerů, avšak ty nejsou využívány na financování činností OCHA.

Koordinační činnost Úřadu je financována z řádného rozpočtu Organizace spojených národů, dále také členských států, ale také z dobrovolných příspěvků či soukromých darů. Tento řádný rozpočet schvaluje Valné shromáždění OSN každé dva roky. Na období 2010-2011 bylo na činnost OCHA přiděleno z řádného rozpočtu OSN 0,6 %, což činilo cca 14 mil. dolarů za rok. Zajímavostí je, že se od roku 2002 rozpočet Úřadu zčtyřnásobil⁵⁵. Většina příjmů pro OCHA však plyne z dobrovolných příspěvků Evropské komise a členských zemí.

Graf 3.1 Financování OCHA, rok 2011

Zdroj: OCHA. *About Us: How OCHA is funded* [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/ocha-funded>; vlastní zpracování

⁵³ viz Příloha č. 4 Strategický rámec OCHA

^{54,55} OCHA. *About Us: How OCHA is funded* [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/ocha-funded>

Dle grafu 3.1 lze spatřit, že je činnost OCHA financována pouze 5 % z řádného rozpočtu OSN a z 95 % financována z řad dobrovolných příspěvků členských států.

Jednotliví dárci OCHA jsou sdružováni v neformální skupině dárců nazývané OCHA Donor Support Group (ODSG)⁵⁶. Tito dárci nejenže poskytují finanční příspěvky, ale zároveň také politickou i technickou podporu tak, aby mohla OCHA plnit svou koordinační činnost. Se členstvím je spjat závazek ročního financování na minimální hranici, v současné době jde o 0,5 milionu amerických dolarů⁵⁷.

ODSG je považována též za zdroj informací v rámci politiky, hospodářství, rozpočtových i finančních otázek, skupina je zároveň tzv. mechanismem pro zpětné vazby, dárce konzultací a výměny názorů v oblasti strategických priorit OCHA atd. Dále se také skupina zabývá vytvářením konkrétních opatření, díky nimž mohou členové buďto jednotlivě či kolektivně Úřadu pomáhat v plnění jeho poslání a stanovených cílů na základě humanitárních principů. V neposlední řadě skupina podporuje rozšiřování další dárcovské podpory, a to pro koordinování daných humanitárních činností.

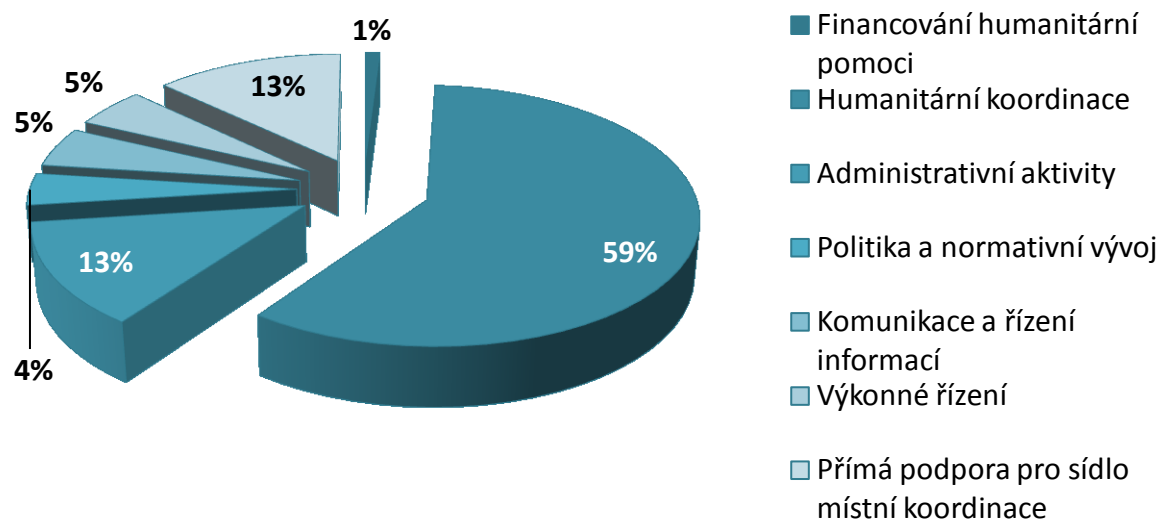
Součástí OCHA je také Ústřední revolvingový fond, jehož hlavním úkolem je obstarávat finance, které jsou nezbytné pro okamžité použití na vzniklou krizi. Tento fond využívají zejména humanitární organizace, které se potýkají s nedostatkem financí, který pocítují před tím, než se jim naskytne finanční podpora (příspěvky) ze strany dárců. Jestliže si takto organizace finance z fondu vypůjčí, je nutné, aby vypůjčené prostředky navrátila nejpozději do jednoho roku.

Na grafu 3.2 lze zaznamenat výdaje na činnost Úřadu pro koordinaci humanitární činnosti. Největší podíl zaujímá z 59 % humanitární koordinace, naopak nejmenší podíl, a to 1 %, je určeno na financování humanitární pomoci.

⁵⁶ Tvoří ji Austrálie, Rakousko, Německo, Irsko, Itálie, Japonsko, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Korejská republika, Rusko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Spojené arabské emiráty, Velká Británie, USA, Evropská komise a Nový Zéland, který je předsedou dárců.

⁵⁷ OCHA, ref. 54

Graf 3.2 Výdaje na činnost OCHA

Zdroj: OCHA. *About Us: How OCHA is funded* [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/ocha-funded>; vlastní zpracování

Zaměření OCHA

Úřad se podílí na zajištění pracovníků, kteří jsou důležití pro koordinování humanitární pomoci. Cílem je pomoci obyvatelům, jež potřebují ochranu v mimořádných událostech. OCHA obecně koordinuje humanitární akce, a to v rámci spolupráce jak s národními, tak i mezinárodními účastníky. OCHA se snaží zejména o vytvoření silného humanitárního systému, kdy součástí budou nejen humanitární koordinátoři, ale i humanitární organizace, které mohou přispívat k dosažení vytýčených cílů. Úřad z velké míry sehrává důležitou roli i v oblasti operativních koordinací v situacích, jež jsou nazývány krizovými. Jeho role spočívá v⁵⁸:

- posuzování dané situace a případných potřeb,
- uzavírání dohod v rámci společných priorit,
- rozvoji společných strategií pro to, aby byly problémy řešeny – např. zajištění finančních prostředků.

Mezi další významné oblasti, na které se Úřad zaměřuje, spadá i podpora spolupráce jak civilních, tak i vojenských činitelů při humanitárních operacích. OCHA zajišťuje

⁵⁸ OCHA. *What We Do: Coordination* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination/overview>

spolupráci s jednotlivými vládami členských zemí, regionálních orgánů či dalších subjektů v rámci opatření, jež mohou napomoci k zachránění lidských životů v nouzi.

Je OCHA opravdu tak důležitá v rámci humanitárních misí či intervencí?

Dle činnosti organizace lze usoudit, že ano. OCHA se totiž snaží zachraňovat lidské životy a zároveň snižovat jejich utrpení. Rozvíjí i společné politiky, humanitární politickou agendu atd. Velmi důležitým bodem je i to, že do praxe se snaží zavést své osvědčené postupy či poznatky, a to na základě hodnocení stanovených humanitárních opatření, která směřují k zajištění účinnosti, ale i spolehlivosti.

Je známo, že v Afghanistanu se nachází velké množství humanitárních, ale i vojenských a politických účastníků. OCHA v této zemi klade důraz na to, aby se opravdu humanitární otázky řešily, a proto i důležitou roli v rámci zajištění bezpečného prostředí sehrává OSN. V Somálsku se snaží Úřad ochraňovat civilisty, kteří jsou ohrožováni prostřednictvím ozbrojených konfliktů. Dochází k poskytování pomoci lidem, jež ztratili domov díky přírodním katastrofám – např. Haiti a s ním spojené zemětřesení.

Aby svou činnost dala OCHA do povědomí lidem po celém světě, zvolila za velmi účinnou metodu např. mediální rozhovory s koordinátorem humanitární pomoci OSN či veřejné projevy atd. Za svůj cíl OCHA považuje prosazování zásad lidskosti, neutrality, ale také nezávislosti a v neposlední řadě nestrannosti a respektování mezinárodního práva. V rámci OCHA dochází k zajišťování a správě informací, která je nesmírně důležitá zejména když nastane katastrofa. Součástí každé operace, která souvisí s humanitární krizí, je právě tato správa informací – tj. získání údajů, jež se dají považovat za spolehlivé. Tyto informace se týkají lidí, kteří se nacházejí v nouzi, ale také i toho, co právě tito lidé potřebují.

V rámci humanitárního financování OCHA spolupracuje jak s členskými zeměmi, tak i soukromým sektorem a právě soukromý sektor se do větší míry podílí na koordinování humanitární pomoci, a to prostřednictvím tzv. sdružených prostředků (fondů)⁵⁹. Prostředky získané z těchto fondů lze poskytnout na potravinovou pomoc, zajištění vody či přístřeší, zdravotní péči pro děti, jenž se narodí v uprchlických táborech a v neposlední řadě také na zajištění základních životních potřeb lidem, jež se potýkají s problémy přežití.

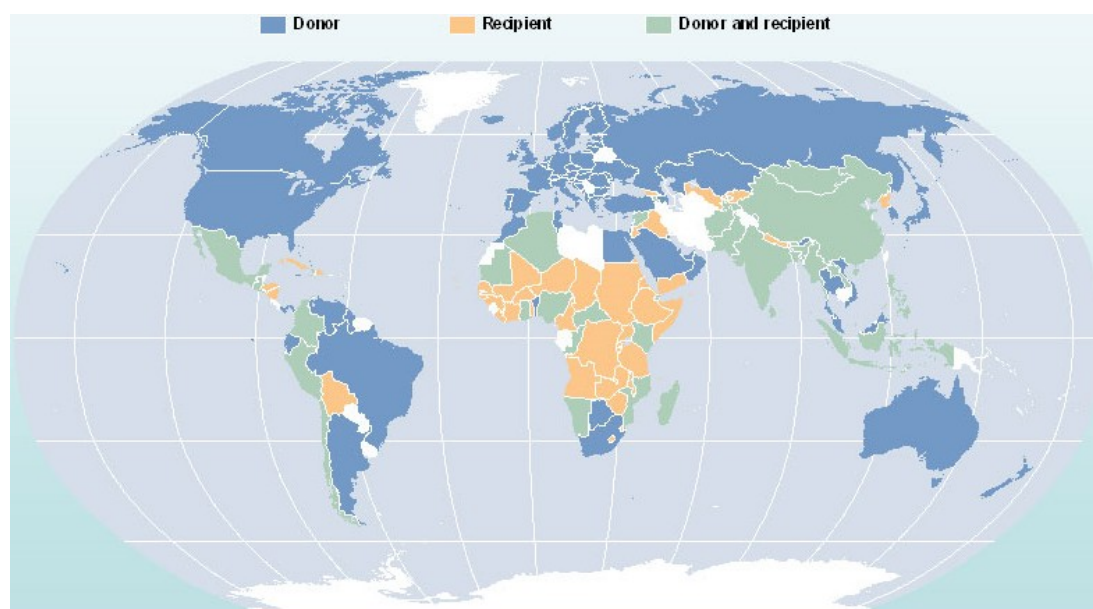
⁵⁹ Existují 3 typy: Centrální havarijní fond (CERF), Společné humanitární fondy (CHF) a Fondy nouzové situace (ERFs).

Finanční prostředky těchto fondů jsou dobrovolnými příspěvky více než 120 zemích na celém světě a dárců ze soukromého sektoru. Pomoc z těchto vytvořených fondů již směřovala k milionům lidem skoro z 80 zemí⁶⁰. V případě, že nastane určitá katastrofa, může buďto OSN či Humanitární koordinátor nebo Národní koordinátor podat žádost k Centrálnímu havarijnímu fondu (CERF), aby došlo k financování činností, jež souvisí se záchrannými akcemi. Priority v rámci záchranných akcí řídí humanitární pracovníci, kteří se nachází přímo v terénu.

Centrální havarijní fond je humanitárním fondem, který funguje v rámci Organizace spojených národů. Cílem je poskytnout humanitární pomoc lidem, jež jsou zasaženi přírodními katastrofami či ozbrojenými konflikty. Fond vznikl 15. prosince 2005 na základě souhlasu Valného shromáždění OSN. Mezi jeho cíle patří⁶¹:

- podpora včasných zásahů proto, aby byly sníženy ztráty lidských životů,
- posílení reakcí na požadavky důležité z hlediska času,
- posílení základních prvků humanitární pomoci, která je financována v rámci krize.

Obr. 3.1 Dárci a příjemci Centrálního havarijního fondu (CERF), 2010

Vysvětlivky:

■ dárce
 ■ příjemci
 ■ dárce a příjemci

Zdroj: OCHA. *What We Do: Humanitarian Financing* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination/overview>

⁶⁰ OCHA. *What We Do: Humanitarian Financing* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination/overview>

⁶¹ CERF. What is the CERF? [online]. 2007 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://ochaonline.un.org/cerf/WhatistheCERF/tabid/3534/language/en-US/Default.aspx>

Na obrázku 3.1 lze spatřit dárce a příjemce Centrální havarijního fondu k 22. říjnu 2010. Pod modrou barvou se nachází dárce, růžovo-oranžovou příjemci a modrošedou jsou zaznamenáni příjemci i dárce současně. Mezi dárce lze zařadit např. USA, Velkou Británii či Rusko. Mezi příjemci lze najít např. Etiopii, Somálsko či Súdán a do dárců a současně i příjemců lze zahrnout např. Mexiko, Indii či Mongolsko.

3.2.2 Evropská unie a Evropské společenství pro humanitární pomoc (ECHO)

Obecně se Evropská unie staví k poskytování humanitární pomoci velmi pozitivně. Za svůj *cíl*, má vymezen, v rámci této problematiky, ochraňovat životy a zároveň poskytovat pomoc i podporu obyvatelům, kteří čelí např. krizím vzniklým ať už díky přírodním katastrofám či konfliktům. Za posledních několik let Evropská unie zvýšila důraz jednak na zásady, ale i kvalitu a profesionalitu při poskytování humanitární pomoci na mezinárodní úrovni. EU se řadí k největším světovým dárcům humanitární pomoci, pro představu, poskytuje více než 50 %⁶² humanitární pomoci na celém světě.

Poslání ECHO

V rámci EU vzniklo v roce 1992 Evropské společenství pro humanitární pomoc (ECHO), aby se humanitární problematice mohla věnovat více do hloubky. Veškeré humanitární otázky jsou založeny jak na zásadách *lidskosti*, tak i *neutrality* a *nestrannosti*, z čehož vyplývá, že všechna rozhodnutí, která ECHO učiní, musí být s těmito principy vždy v souladu. ECHO svou pomoc poskytuje všem, jež se nachází v nouzi, a to vše bez ohledu na národnost, náboženství či pohlaví, politickou příslušnost nebo etický původ obyvatel.

Aby se mohla ECHO účastnit a provádět humanitární operace, spolupracuje cca s 200 partnery – zhruba 14 z nich tvoří agentury OSN, 191 nevládní organizace a 3 mezinárodní organizace. Již od roku 1975 se neustále zvyšuje počet katastrof po celém světě, za posledních několik let se jedná například o tsunami v Japonsku, zemětřesení, jež postihlo Haiti či hladomor, který sužoval v loňském roce (2011) tzv. Africký roh⁶³.

⁶² EUROPEAN COMMISSION. *Humanitarian Aid & Civil Protection: About ECHO* [online]. 2012, 7. 2. 2012 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/about/index_en.htm

⁶³ Africký roh je pojmenování regionu, který se nachází na severovýchodním poloostrově Afriky a je tvořen státy: Džibutsko, Etiopie, Eritrea, Keňa, Somálsko a Uganda.

Financování ECHO

Ze strany ECHO byla v roce 2010 poskytnuta humanitární pomoc ve výši 1,115 mil. EUR, což působí jako velmi vysoká částka, avšak jedná se cca o 1 % celkového rozpočtu Evropské unie. Byla poskytnuta pomoc zhruba 151 milionům lidí z 80 zemí, které se nachází mimo Evropskou unii. Rozpočet na rok 2010 byl původně stanoven na 835 mil. EUR, avšak přes neutuchající výskyt katastrof byl navýšen a to několikrát⁶⁴. Důvod byl jednoznačný – možné reakce na objevující se nové krize či přírodní katastrofy, ke kterým během daného roku docházelo.

A z jakých zdrojů byl rozpočet navýšen?

Jednalo se rezervy, které byly původně určeny na pomoc, která následuje při mimořádných událostech, to vše na základě Evropských rozvojových fondů, jež jsou určeny na humanitární pomoc, která je směřována do afrických, ale i karibských zemí či zemí v Tichomoří. Je odhadováno, že asi 44 % z celkové pomoci, jež byla v roce 2010 poskytnuta, bylo využito v rámci přírodních katastrof, 41 % určeno na krize (vleklé) a 15 % směřováno na krize a intervence⁶⁵.

Tab. 3.2 Finanční prostředky EU pro humanitární pomoc a civilní ochranu, rok 2010 (v tis. EUR)

Region/země	Částka (v tis. €)	%
Afrika	468 550	42
Blízký Východ, Středomoří, Kavkaz	98 000	9
Asie	281 445	25
Latinská Amerika, Karibik a Pacifik	158 500	14
Civilní ochrana	28 061	3
Budování kapacit, technická pomoc a podpora	80 304	7
Celkem	1 114 860	100

Zdroj: EUROPEAN COMMISSION. *Annul Report 2010: On the European Union's Humanitarian Aid and Civil Protection policies and their Implementation*, 2011; vlastní zpracování

⁶⁴ EUROPEAN COMMISSION. *Humanitarian Aid & Civil Protection: Presentation* [online]. 2012, 23. 2. 2012 [cit. 2012-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/about/presentation_en.htm

⁶⁵ EUROPEAN COMMISSION. *Annul Report 2010: On the European Union's Humanitarian Aid and Civil Protection policies and their Implementation* [online]. 2011 [cit. 2012-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/files/media/publications/annual_report/annual_report_2010.pdf

Tabulka 3.2 ukazuje finanční prostředky Evropské unie, které v roce 2010 vynaložila směrem k humanitární pomoci a civilní ochraně. Největší částka připadá na Afriku, celých 468 550 eur, což představuje 42 % rozpočtu, nejméně pak připadá na civilní ochranu, jde o 3 % rozpočtu.

Spolupráce

Jak již bylo zmíněno, ECHO spolupracuje s řadou agentur či organizací a také s řadou orgánů a agentur OSN. Spolupráce OSN a ECHO (včetně humanitární pomoci) je upravena finanční a administrativní rámcovou dohodou zvanou FAFA. Tato dohoda byla uzavřena v roce 2003 a jejím úkolem je vytvářet právní rámec a napomáhat Komisi EU hodnotit a ověřovat financované akce. V rámci ECHO a OSN funguje i řada dalších dokumentů, které souvisí se všeobecnými podmínkami, které upravují dohody mezi OSN a EU, jež jsou založeny na individualitě.

3.3 Dílčí shrnutí

Organizace spojených národů vystupuje nejen jako zastánce mezinárodních norem v oblasti lidských práv, ale i v oblasti humanitárního práva, tak i v rámci „použití“ síly. Kapitola se proto snažila vysvětlit nejen základní podstatu humanitární pomoci, mise a intervence, ale také i mise mírové. K zajímavému zjištění lze řadit i to, že humanitární intervence se odehrává, až jakmile vypukne katastrofa, což je však pozdě. Co se týče operací na udržení míru, jež spadají do mírových misí, lze jejich funkce rozčlenit do třech kategorií – humanitární, politické a vojenské. V rámci humanitárních záležitostí působí v područí OSN Úřad pro koordinaci humanitární činnosti, jenž měl pro rok 2011 stanoven rozpočet ve výši 242 mld. USD. Největší podíl v oblasti jeho výdajů tvoří z 59 % humanitární koordinace. V rámci OSN také funguje i Centrální havarijní fond, který se zaměřuje na poskytování finanční pomoci v případech přírodních katastrof či ozbrojených konfliktů. CERF má své dárce i příjemce pomoci. K dárcům lze zařadit např. VB a k příjemcům např. Somálsko. I EU se věnuje humanitární pomoci, řadí se k největším poskytovatelům – více než 50 % po celém světě. Co se týče Evropského společenství pro humanitární pomoc, byla z jeho strany poskytnuta humanitární pomoc ve výši 1,115 mil. EUR. Pro mimořádné události lze využít finanční prostředky z Evropských rozvojových fondů, v roce 2010 připadlo z celkové poskytované pomoci 44 % na přírodní katastrofy.

4 Zhodnocení vybraných humanitárních misí OSN

Humanitární či mírové mise, anebo humanitární intervence či pomoc. Se všemi těmito pojmy jsme se seznámili v předchozí kapitole a lze si povšimnout, že opravdu tyto vybrané pojmy spolu souvisejí. A to tak silně, že mnohdy ani nejsou rozlišovány a používá se zejména pro humanitární pomoc a humanitární mise jedno a totéž pojmenování, a to obvykle humanitární pomoc. I přesto se budu v rámci této kapitoly snažit vymezit a zhodnotit vybrané humanitární mise, kterým se věnuje Organizace spojených národů. V kapitole bude nejprve pozornost věnována Úřadu pro koordinaci humanitární činnosti a jeho vybraným humanitárním tématům – humanitární civilně-vojenské koordinaci, posouzení humanitární pomoci či humanitárnímu zapojení a poté jednotlivým misím – v Jižním Súdánu, Libérii a Haiti a na závěr dojde ke shrnutí poznatků z vybraných misí. Tyto mise jsem si vybrala z důvodu, že každá je typická pro rozdílné příčiny, díky nimž je mise uskutečňována a také pro svou aktuálnost a výsledky.

4.1 Úřad pro koordinaci humanitární činnosti a jeho vybraná humanitární témata

Velmi významnou roli v rámci Organizace spojených národů sehraává Úřad pro koordinaci humanitární činnosti (OCHA), který byl již zmíněn v předchozí kapitole a byl představen rámec jeho činnosti a fungování. OCHA svou pozornost věnuje jak obecně humanitárním záležitostem, ale též již několikrát zmiňovaným mírovým misím. V rámci humanitárních záležitostí se soustřeďuje na několik témat – jedná se například o posouzení humanitární pomoci, bezpečnost potravin, rovnost pohlaví, přístup pro humanitární pomoc, práci s jednotlivými vládami, ochrana a další. Jelikož se domnívám, že tento úřad je velmi důležitým, bude proto podkapitola vycházet z vybraných otázek jeho zaměření.

4.1.1 Humanitární civilně-vojenská koordinace

Jedním z důležitých témat je humanitární civilně-vojenská koordinace, která je zaměřena na podporování humanitárních zásad a zároveň ochranu „humanitárního“ prostoru potřebného k operacím, v němž se nacházejí humanitární civilně-vojenské subjekty.

Zjednodušeně se jedná o dialog či vzájemnou interakci právě mezi vojenskými a civilními činiteli.

A jakou roli v této problematice sehraává OCHA?

OCHA poskytuje pokyny o tom, zda je nutné použít prostředky k vojenské a civilní obraně, dále také humanitární podporu pro vojenská cvičení a upevňování odborných znalostí. OCHA zajišťuje i to, aby vojenská a civilní obrana byla použita účinně, hlavně když se jedná o odstraňování následků katastrof a o humanitární operace. Působí také v rámci OSN jako kontaktní místo pro CMCoord tj. obecně používaná zkratka pro humanitární civilně-vojenské koordinace. K dalším úkolům patří koordinace a mobilizace nástrojů CMCoord, zejména v situaci, která je krizová a podporuje humanitární koordinátory dané humanitární pomoci. Tato koordinace je chápána jako odpovědnost, jejíž součástí je nejen společné plánování, ale také sdílení informací a rozdělení úkolů mezi humanitární/civilní a vojenské společenství.

4.1.2 Posouzení humanitární pomoci

V rámci posuzování humanitární pomoci provádí OCHA hodnocení, které slouží k podpoře transparentnosti, zodpovědnosti, ale též k podpoře vzdělávání a to prostřednictvím rozhodnutí, která jsou účinná a efektivní a mají dopad na humanitární intervence. Veškerá hodnocení jsou prováděna ze strany externích odborníků, kteří mohou provádět buď vnější či vnitřní hodnocení. Co se týče vnějšího hodnocení, je zaměřeno na otázky⁶⁶:

- humanitární systém a jeho výkonnost,
- společné humanitární finanční mechanismy,
- humanitární dopady a účinky humanitární intervence.

Vnitřní hodnocení je zaměřeno na výkon OCHA a provádí se většinou na přání Koordinátora humanitární pomoci⁶⁷.

⁶⁶ OCHA. *Themes: Evaluations of Humanitarian Response* [online]. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://unocha.org/what-we-do/policy/thematic-areas/evaluations-of-humanitarian-response/overview>

⁶⁷ Funkci vykonává Valerie Vamos od 7. září 2010. V současnosti dále zastává také funkci předsedkyně Královské africké společnosti, je členkou Fulbrightovy komise a pracuje v Centru pro firemní reputace na Univerzitě v Oxfordu.

4.1.3 Humanitární zapojení

Součástí humanitárního zapojení je i tzv. schopnost zapojených humanitárních aktérů pro naplnění svých stanovených mandátů, tím je u OCHA zajištění humanitární pomoci, která je poskytována bezpečně a je v souladu s humanitárními zásadami (lidskost, neutralita a nezávislost). Obecně je chápáno, že se OSN angažuje zejména v budování míru, který má být zajištěn tak, aby byl stabilní, a to vše v zemích, kde se konflikt rozvíjí. OCHA se zasazuje o to, aby politické či mírové mise větších rozměrů byly orientovány na spolupráci s humanitárními a rozvojovými organizacemi, příkladem právě tohoto propojeného setrvání může být mírová mise OSN zvaná *UNMISS* v Jižním Súdánu či *UNMIT* ve Východním Timoru.

Je však nutno konstatovat, že za posledních deset let, i přesto že se jedná o poskytovanou pomoc do postižených oblastí, vzrostly útoky na humanitární pracovníky a to až *trojnásobně* a za rok dojde až ke stům úmrtí zejména v nebezpečných oblastech, do kterých spadá Afghanistan, Somálsko a Súdán – hlavně Dárfúr⁶⁸. Avšak na druhou stranu je pozitivní, že v ostatních oblastech, do kterých humanitární operace směřují, nejsou humanitární pracovníci již tolik násilí vystavováni.

4.2 Vybrané humanitární mise OSN

V současné době je velmi těžké najít i zaznamenat mise, které by byly misemi čistě humanitárními, zvláště pak humanitární mise podnikané ze strany Organizace spojených národů. Proto byly v předchozí kapitole vyzdvíženy velmi důležité mírové mise, na které se OSN primárně orientuje, a byly nastíněny informace, že právě tato mírová mise může plnit funkci humanitární. A protože se humanitární mise v čisté podobě téměř již neobjevuje, bude podkapitola zaměřena na mise, ať už mírové či vojenské, na které humanitární činnost navazuje či dokonce je jejich součástí.

⁶⁸ OCHA. *Themes: Humanitarian Engagement* [online]. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://unocha.org/what-we-do/policy/thematic-areas/humanitarian-engagement>

4.2.1 Mise v Jižním Súdánu

Dne 8. července 2011 ustanovila Rada bezpečnosti OSN na základě rezoluce 1996 (2011) novou misi Organizace spojených národů směřovanou do Jižního Súdánu – UNMISS, zaměřenou na podporu nového národa. UNMISS má probíhat po dobu jednoho roku a případně dle potřeby může být protažena.

Obr. 4.1 Administrativní mapa republiky Jižní Súdán

Zdroj: UN. *UNMISS: Map of The Republic of South Sudan in South Sudan* [online]. 6. 1. 2012 [cit. 2012-03-04].

Dostupné

z:

<http://unmiss.unmissions.org/LinkClick.aspx?fileticket=5t9Pj8xkRso%3d&tabid=3472&language=en-US>

Na obrázku 4.1 lze vidět mapu republiky Jižní Súdán, která zobrazuje jeho administrativní členění. Republika je tvořena deseti státy – Střední Equatoria, Východní Equatoria, Severní Bahr El Ghazal, Warrap, Západní Equatoria, Jonglei, Lakes, Horní Nil, Západní Bahr El Ghazal a Unity State.

A z jakého důvodu byla mise ustavena? Jižní část Súdánu se odtrhla od státu Súdán a vyhlásila samostatný stát. Tímto odtržením vznikl 9. července 2011 nový nejmladší stát

na světě – Jižní Súdán. Avšak od té doby panuje nejen mezi státy navzájem značné napětí, ale také uvnitř samotného Jižního Súdánu. Vznik tohoto státu je považováno za vyvrcholení mírového procesu, který trval šest let; tento mírový proces začal podpisem souhrnné mírové dohody zvané CPA (Comprehensive Peace Agreement) ze dne 9. ledna 2005, a to mezi súdánskou vládou a súdánským Lidovým osvobozenecským hnutím. Mise UNMISS je považována tedy za nástupce mise OSN v Súdánu (UNMIS).

Cílem mise je upevnění míru a bezpečnosti v republice a také nápomoc k vytvoření podmínek směrem k rozvoji Jižního Súdánu, kdy cílem má být posílení vlády tak, aby byla schopná efektivně a též i demokraticky navázat na dobré vztahy se sousedními státy.

Mandát

Organizace spojených národů dospěla k názoru, že situace v Jižním Súdánu představuje hrozbu pro mezinárodní mír a bezpečnost v regionu a tímto zřídila již výše jmenovanou misi UNMISS. Pro tuto misi bylo plánováno zhruba 7 000 vojáků a cca 900 civilních zaměstnanců z řad policie⁶⁹. Součástí jsou i jednotky civilních složek, vyšetřování lidských práv atd.

Mandátem mise UNMISS je⁷⁰:

- podpora vedoucí k upevnění míru a tím také podpoření dlouhodobého budování státu a hospodářského rozvoje,
- podpora vlády Jižního Súdánu jak při výkonu daných povinností, tak i pro předcházení konfliktů, jejich zmírňování či nacházení vhodných řešení a též ochrana civilistů,
- podpora vlády v rozvojových oblastech, zejména v oblasti zajištění a posílení bezpečnosti a vytváření právního státu.

Do těchto hlavních třech oblastí mandátu lze zahrnout podrobněji například zajištění bezpečnosti OSN, ale i humanitárních misí. Dále také vytváření příznivých podmínek pro rychlé, ale také bezpečné a ničím nerušené poskytování humanitární pomoci či ověřování a podávání pravidelných zpráv zaměřených na lidská práva a případné hrozby,

^{69,70} UN. *UNMISS: UNMISS Mandate* [online]. 2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/mandate.shtml>

Jak již bylo zmíněno, UNMISS může trvat minimálně do 8. července 2012 a schválený rozpočet od 1. července 2011 do 30. června 2012 činí 722 129 600 dolarů⁷¹.

[illegible]

Na obrázku 4.2 lze vidět počty nových konfliktů od začátku roku do října 2011, během této doby proběhlo referendum týkající se vyhlášení samostatné republiky a její samotyň vznik. Konflikty souvisejí s vysídlením obyvatel Jižního Súdánu. Největšího vysídlení obyvatel bylo dosaženo v regionu Warrap – 103 205 obyvatel, naopak nejméně byl postižen region Eastern Equatoria. Ke konfliktům, díky nimž k této situaci došlo, lze zařadit konflikty uvnitř daných regionů, civilní konflikty či působení bezpečnostních sil.

55

Aktuální dění

Do situace v Jižním Súdánu je zapojen v rámci OSN také Vysoký komisař OSN pro uprchlíky⁷², který je pověřen přezkumem situace uprchlíků nejen v Jižním Súdánu, ale i v Súdánu. Samotný Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) se netají tím, že v současnosti podporuje súdánskou vládu, a to tu jižní. UNHCR se snaží pomoci začlenit cca 660 tisíc „navrátilců“, těmi je asi 360 tis. obyvatel pocházejících z Jižního Súdánu, kteří se zpětně navrátili ze Súdánu a zhruba 300 tis. obyvatel pocházejících z okolních zemí. Situace, jež v zemi panuje, je kritická právě pro Jižní Súdán. Propukly totiž také boje v súdánském Jižním Kordofan a státu Blue Nile, výsledkem bylo 75 tisíc súdánských uprchlíků, jež překročili hranice, a zavítali taktéž do Jižního Súdánu⁷³.

Společně s dalšími čtyřmi agenturami OSN⁷⁴ zahájil i Úřad pro koordinaci humanitární činnosti rozsáhlou humanitární krizovou operaci, kdy účelem je poskytnout humanitární pomoc obyvatelům Jižního Súdánu, konkrétně občanům města Pibor (nachází ve státě Jonglei) a obyvatelům dalších okolních měst - operace se zaměřuje na východní část země. Mise se uskutečňuje v souladu s misí OSN zvanou UNMISS. Na základě této krize a jejího hodnocení vyplynulo, že se asi 50 tisíc lidí⁷⁵ nacházelo v nouzi, a proto bylo potřeba urychleně reagovat a vytvořit plán.

K čemu v Piboru došlo? Ve městě žijí dva národy – Lou Nuer a Murle, mezi nimi došlo ke vzájemné konfrontaci a to tak, že obyvatelé kmene Murle byli nuceni opustit své domovy a téměř jeden týden přežívali v buši. To vše bez jídla a přístupu k pitné vodě. Tyto střety nebyly prvními, již v minulosti vyvstaly střety ohledně zachování pastvin pro skot a zdrojů ve státě (např. voda), byly unášeny ženy a děti.

K situaci se vyjadřuje i Generální tajemník OSN Ban Ki-Moon, jenž je touto situací znepokojen a vyzval Jižní Súdán, konkrétně národy Murle a Lou Nuer, které mezi sebou „soupeří“, aby tyto spory ukončily, zastavily násilí a pokusily se jednat s vládou ohledně otázek řešení příčin vzájemného nepřátelství. I přesto, že spory přetrvávají, vláda Jižního

⁷² Od 15. června 2005 až do současnosti tuto funkci vykonává Antonio Guterres – bývalý portugalský premiér.

⁷³ WANG, Yamei. *English.news.cn: UN refugee chief to visit South Sudan* [online]. 6. 1. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2012-01/06/c_131347064.htm

⁷⁴ Kromě OCHA se jedná o agentury UNICEF, WFP, UNHCR, IOM, jejich úkolem je zajistit nepotravinové zboží, jídlo a vodu.

⁷⁵ MINGXIN, Bi. *English.news.cn: UN launches humanitarian campaign in South Sudan* [online]. 6. 1. 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2012-01/06/c_131346986.htm

Súdánu se snaží, aby se celá situace uklidnila a civilisté, jež jsou v ohrožení, byli chráněni. I UNMISS, jenž v zemi působí již několik měsíců, se snaží o to, aby k násilí, jež má etnický podtext, v regionu bylo skončeno. Tato mise zároveň umožňuje i usmíření mezi těmito dvěma komunitami tak, aby bylo dosaženo všeobecného mírového procesu.

Zprávy z internetových stránek English.new.cn ze 4. ledna 2011 přinesly informace, že prozatím bylo evakuováno zdravotními partnery OSN cca 46 zraněných obyvatel a 24 ohrožených civilistů z Piboru⁷⁶.

V rámci mise je zapojen i Světový potravinový program (WFP), jenž je znepokojen nedostatkem potravin v zemi. Dle výsledků je patrné, že humanitární krize opravdu nastala, jelikož WFP poskytl potraviny pouze pro tisíc obyvatel na dva týdny a očekává se, že budou potraviny poskytnuty pro dalších 7 tisíc obyvatel⁷⁷. Na základě těchto nepokojů zároveň UNMISS posílila svou přítomnost ve státě Jonglei, aby zabránila dalšímu potenciálnímu násilí.

Pro zajímavost lze k dalším konfliktům zařadit i ten, který se týká zásob ropy. Nynější Jižní Súdán vyrábí cca 75 %⁷⁸ ropy a vlastní na severu (Súdán) většinu ropných rafinerií i přístavů určených pro export. Se vznikem Jižního Súdánu přišel Súdán o zhruba polovinu ropných nalezišť. Na základě této ztráty začal odebírat ropu z Jižního Súdánu s tím, že se jedná o odškodnění za používání infrastruktury, která vede přes Súdán a slouží k tranzitu „černého zlata“. Spor vyvrcholil tím, že Jižní Súdán zastavil těžbu ropy právě kvůli sporům, které souvisejí s tranzitem ropy, a to konkrétně ten, že má republika platit Súdánu 36 dolarů⁷⁹ za přepravu jednoho barelu suroviny, což považuje za neetické a neodpovídající určitým světovým standardům.

I přes veškerý neklid, počítá Mezinárodní měnový fond (MMF) v letošním roce 2012 se začleněním Jižního Súdánu do svých řad, stane se tedy v pořadí 188 členskou zemí⁸⁰.

⁷⁶ MINGXIN, Bi, ref. 75

⁷⁷ TONG, Xiong. *English.news.cn: UN launches humanitarian mission in troubled South Sudan town* [online]. 7. 1. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2012-01/07/c_131347104.htm

⁷⁸ YAN. *English.news.cn: Sudan, South Sudan separation fails to bring in peace, stability* [online]. 28. 12. 2011 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2011-12/28/c_131330192.htm

⁷⁹ HLAS RUSKA. *Politika: Jižní Súdán přerušil těžbu ropy* [online]. 29. 1. 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://czech.ruvr.ru/2012/01/29/64890119.html>

⁸⁰ YAN. *English.news.cn: South Sudan to join IMF early next year* [online]. 17. 12. 2011 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2011-12/17/c_131311530.htm

V posledních měsících byla ze strany MMF poskytnuta jak technická podpora, tak i školení zaměřené na daňovou oblast, celní správu a řízení veřejných financí ad.

Z tabulky 4.1 lze vyčíst vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele týkající se Jižního Súdánu. Ze základních ukazatelů jsou vytýčeny hygiena, bezpečnost potravin, zdraví mužů i žen a ekonomické postavení země. Co se týče bezpečnosti potravin, lze spatřit, že domácnosti, v kterých žijí lidé s věkem 35 let a výše, spotřebovávají potraviny více než domácnosti, kde je věk nižší než 21 let či se nachází v rozmezí 21-34 let.

Tab. 4.1 Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele pro Jižní Súdán, rok 2011

Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele		
Ekonomické postavení	HDP	1,546 dolarů
	% obyvatel, kteří žijí za méně než 1 dolar/den	51 %
Zdraví (muži/ženy)	Očekávaná délka života	42/42 let
Bezpečnost potravin	% domácností podle spotřeby potravin	(<21) = 12 % (21-34) = 29 % (35+) = 59 %
	Podíl obdělávané orné půdy	4%
Hygiena	Počet litrů pitné vody, která je spotřebována na osobu/den v rámci zasažené populace	6 l
	Podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody	57 %
	Počet domácností, které mají a používají hygienické prostředky (venkovské/ městské)	14,6%

Zdroj: OCHA. *South Sudan 2012: Consolidated Appeal* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/consolidated-appeal-south-sudan-2012>; vlastní zpracování

Zhodnocení mise

Mise v Jižním Súdánu – UNMISS, jak již bylo psáno, je navazující misí na misi UNMIS, která působila v Súdánu v době, kdy se Jižní Súdán neoddělil od Súdánu. Jejím hlavním stanoveným cílem je podpora nového vzniklého národa. V rámci naplňování cílů byl stanoven mandát, v rámci kterého mohou účastníci zapojení v misi naplňovat a provádět jednotlivé kroky, tak, aby byl celkový cíl naplněn. Co se týče dílčích cílů, které lze spatřit v ustanovených mandátech – např. podpora upevnění míru a budování hospodářského státu, ačkoliv budu kritická, tento cíl není naplňován a dle dostupných informací, které jsem četla, si myslím, že tento bod mandátu nebude ještě dlouhou dobu naplňován. Ptám se tedy, plní mírová mise v Jižním Súdánu svou úlohu? Prozatím asi ne, jelikož nepokoje v zemi stále přetrvávají.

Pro misi UNMISS bylo původně plánováno téměř 7 tisíc vojáků a až 900 civilních zaměstnanců. Do ledna 2012 bylo však zapojeno uniformovaných pracovníků „pouze“ 5 322 – z toho se jednalo o 4 726 vojáků, 146 vojenských pozorovatelů a 450 policistů. Co se týče civilního personálu, je v misi zapojeno v celkovém počtu 1 815 osob - z toho jde o 695 osob patřících k mezinárodnímu civilnímu personálu a o 1 120 osob řazených k místnímu civilnímu personálu⁸¹.

Dle těchto údajů lze vidět, že i přestože byl celkový počet vojáků plánován až na 7 tisíc, od začátku této mise do ní bylo zapojeno necelých 5 500 vojáků. Je vhodné si tedy položit otázku, zdali je pro misi opravdu správné, aby se jí účastnilo cca o 1500 vojáků méně? Příkladím se ke stanovisku, že potřebný počet vojáků scházející do původního plánu je opravdu postrádán, jelikož situace v zemi zůstává i nadále neklidnou. Nasvědčuje to tedy tomu, že kdyby byl počet vojáků v takové výši, jaký byl plán, nemusela by se situace v Jižním Súdánu „protahovat“.

Co se týče úmrtí z řad pracovníků, evidován je jeden⁸² usmrcený mezinárodní civilní pracovník. Dle mého názoru je možné považovat počet usmrcených zapojených pracovníků za velmi nízký. Lze tedy vyvodit závěr, že v tomto ohledu je možné brát úmrtnost pracovníků jako určitý úspěch, že nedošlo k vyššímu počtu těchto úmrtí.

^{81,82} UN, ref. 71

V rámci mise je zapojena i OCHA, Světový potravinový fond či UNHCR. Problém v zemi se netýká jen podpory nového státu a jejího obyvatelstva, ale též dalších záležitostí, zejména problémů, jež vyvstaly odtržením Jižního Súdánu a vznikem této samostatné země. V zemi je současným největším problémem množství uprchlíků, kteří přicházejí ze Súdánu za „lepší“ životem, ale též potravinová krize. Z dostupných informací, se dá vyvodit, že situace v republice se prozatím nedaří podchytit tak, aby se humanitární krize zmírnila. Za velmi sužující je též považován konflikt mezi dvěma národy - Murle a Lou Nuer. Díky neutuchajícímu konfliktu si země žádá množství finančních prostředků, aby byly zajištěny základní lidské potřeby jejím obyvatelům.

Jestliže bych měla zhodnotit probíhající mise v Jižním Súdánu, domnívám se, že jde prozatím o misi neúspěšnou. Za úspěšnou by se mohla považovat do jisté míry v případě, pokud by v zemi působila samotná mise UNMISS, bez jakékoliv další pomoci - např. OCHA, která je do mise zapojena pro humanitární účely z důvodu vzniku humanitární krize, čistě pro udržování klidu a míru. Jestliže ale během té doby, co mise v zemi operuje, se dějí další katastrofy a situace se stává horší, nelze hovořit o misi založené na úspěchu. Co se týče veškeré humanitární pomoci směřované do země, je to do jisté míry plus pro občany této dané země. Na druhou stranu však vyvstává otázka, jestli konflikty, které se v zemi dějí, nezapřičiňují právě snahy zemi pomoci až do té míry, že si obyvatelé na tuto „pomoc“ nemohou zvyknout či dokonce se jim může přičít?

Jižní Súdán se po dlouhá léta snažil od Súdánu oddělit, když se to zemi podařilo, nastala možná napjatější a horší situace než kdyby země zůstaly spojeny. Z ekonomického hlediska soudím, že jsou vynakládány finanční prostředky do mise stále více, téměř každý měsíc vychází informace o tom, že situace v Jižním Súdánu si žádá další finance, kde je hranice únosnosti? Myslím si, že je čas, aby se země začala postupně v této záležitosti vzchopovat.

4.2.2 Mise v Libérii

Tato mise byla zřízena na základě rezoluce RB 1509 (2003) 19. září 2003. Jejím cílem je podpora vzniklé dohody zaměřené na příměří a mírový proces, ale též na ochranu pracovníků OSN, zařízení, civilistů a humanitárních a lidských práv. Zkráceně se mise nazývá

UNMIL, což znamená mise OSN v Libérii. K dalším cílům lze zařadit poskytování pomoci v rámci reformy zaměřené na národní bezpečnost či vzdělávání policie.

Obr. 4.3 Mapa Libérie

Zdroj: OCHA. *Liberia 2012: Consolidated Appeal* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/consolidated-appeal-liberia-2012>, str. IV

Na obrázku 4.3 lze vidět mapu Libérie. Je znázorněno 15 regionů země, spatřit lze též hlavní město Libérie, jímž je Monrovia, které se nachází na západním pobřeží země.

Mandát

Situace panující v Libérii má dlouhou historii, lze začít již v roce 1989, kdy probíhala občanská válka a v ní přišlo o život zhruba 150 tis. občanů⁸³ – civilistů a došlo ke kolapsu práva. OSN se v této záležitosti angažovala tak, že podporovala Hospodářské společenství západoafrických států (ECOWAS), které se snažilo o urovnání této situace. Od té doby potíže v Libérii přetrvávají.

⁸³ UN. *UNMIL: UNMIL Background* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/background.shtml>

UNMIL je misí, jež je tvořena politickými, vojenskými a policejními složkami. Je orientována na trestní a občanské záležitosti, lidská práva, rovnost pohlaví, ochranu dětí, demobilizaci a s ní související odzbrojení či na informování veřejnosti. UNMIL je misí, jež zahrnuje mechanismus jak pro koordinování svých vlastních činností s činnostmi humanitárními a též s těmi rozvojovými.

Mandát pro ustavení mise je následující⁸⁴:

- podporování dohody o příměří,
- ochraňování služebního zařízení, jež náleží OSN a též ochraňování civilistů,
- poskytování podpory při humanitární pomoci a poskytování podpory orientované na lidská práva,
- podporování bezpečnostní reformy,
- podporování uskutečnění mírového procesu.

Do těchto obecných cílů, lze konkrétně zařadit například usnadnění poskytování dané humanitární pomoci, přispívání k ochraně a prosazování lidských práv – hlavně směrem k ohroženým skupinám (uprchlíci, ženy, děti) i s pomocí agentur OSN, vládních organizací, ale i těch nevládních organizací. Zajištění pomoci ustavené přechodné vládě, podpora pro vytvoření správní struktury jak na místní, tak i národní úrovni tak, aby efektivně fungovala.

Rozpočet, jenž byl schválen na období od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2012, je ve výši 525 612 730 dolarů a pro zajímavost se mise účastnilo 275 dobrovolníků z OSN (k 30. 11. 2011)⁸⁵.

Je odhadováno, že na rok 2012 bude v zemi potřeba poskytnout pomoc zhruba čtvrt milionům obyvatel. Dokonce nejen sama Organizace spojených národů, ale i její humanitární partneři požadují 121 milionů dolarů, které budou poskytnuty Libérii zejména proto, aby byla schopná se vyrovnat s velkým počtem uprchlíků v jihovýchodním regionu země (Pobřeží slonoviny), hovoří se zhruba o 120 tisících uprchlíků⁸⁶.

⁸⁴ UN. *UNMIL: UNMIL Mandate* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/mandate.shtml>

⁸⁵ UN. *UNMIL: UNMIL Facts and Figures* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/facts.shtml>

⁸⁶ OCHA. *All Stories: Liberia: Quarter of a million people need aid in 2012* [online]. 2012, 7. 2. 2012 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/liberia-quarter-million-people-need-aid-2012>

Co zapříčinilo tento odliv obyvatel z Pobřeží slonoviny?

Příčinou byl konflikt, který se týkal prezidentských voleb konaných v roce 2010. Jejich výsledky byly považovány za sporné. Prezidentského mandátu se tehdy ujal Laurent Gbagbo⁸⁷, avšak mnoho představitelů ze zahraničí s tímto postupem nesouhlasilo (i zástupci OSN). Druhé kolo vyhrál, dle ústřední komise, jeho protikandidát Alassane Ouattara, který obdržel 54,1 % hlasů a stejně jako Gbagbo, jenž si zajistil 51,5 % hlasů, složil prezidentskou přísahu⁸⁸. Země se tímto dostala do politické krize. Ouattara svou přísahu předložil písemně ústavnímu výboru, avšak ten zrušil výsledky voleb a označil za vítěze Gbagbu. Díky této situaci podal demisi tehdejší dosavadní premiér i ostatní členové kabinetu do rukou Ouattary, jehož uznali vítězem, ale ten je ve funkci dále ponechal. Laurenta Gbagbu odmítla jako prezidenta uznat nejen OSN, ale i Africká unie, spolupráci odmítl i Mezinárodní měnový fond.

Poskytnuté finanční prostředky pro zemi budou použity zejména na zabezpečení potravin, vody, zdravotní péče, ale též na přístřeší či na základní vzdělání.

Tabulka 4.2 vykazuje vybrané humanitární a rozvojové indikátory týkající se Libérie. Z vybraných indikátorů se jedná o vzdělávání, hygienu, bezpečnost potravin, zdraví a ekonomické postavení. Např. co se týče v rámci vzdělávání míry gramotnosti, která je v tabulce vykazována od 10 let a více, jsou muži gramotnějšími než ženy, a to téměř o 30 %.

⁸⁷ V roce 2005 jeho pětiletý mandát vypršel a od té doby byly prezidentské volby šestkrát odloženy.

⁸⁸ LIDOVKY.CZ. *Svět* [online]. 4. 12. 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/pobrezí-slono-viny-v-chaosu-po-volbach-ma-dva-prezidenty-p2e-/ln_zahranici.asp?c=A101204_210327_ln_zahranici_mpr

Tab. 4.2 Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele pro Libérii, rok 2011

Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele		
Ekonomické postavení	% obyvatel, kteří žijí za méně než 1 dolar/den	68,3 %
Zdraví	Očekávaná délka života	59 let
Bezpečnost potravin	% domácností podle spotřeby potravin, která je nedostatečnou	32 % - Nimba 42 % - Gedehe 73 % - Maryland
	Ceny potravin	o 40 – 100 % vyšší než v roce 2010
Hygiena	Počet litrů pitné vody, která je spotřebována na osobu/den v rámci zasažené populace	13 l
	Podíl obyvatel bez stálého přístupu ke zdrojům pitné vody a jeho zlepšení	36 %
Vzdělávání	Míra gramotnosti (10 + let)	ženy 33,7 % muži 61,4 %

Zdroj: OCHA. *Liberia 2012: Consolidated Appeal* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/consolidated-appeal-liberia-2012>; vlastní zpracování

Zhodnocení mise

Hlavním cílem mise UNMIL v Libérii je budování míru, ale také poskytování humanitární pomoci či ochrana humanitárních pracovníků. Je však tento cíl naplňován? Pro názornost byli vytýčeni ukazatelé, dle kterých lze zaujmout určité stanovisko.

Na základě Rady bezpečnosti 1696 (2006) se v misi původně plánoval vojenský personál ve výši až 14 875 osob a 1 240 policistů, kdy součástí počtu jsou i civilní složky. K 31. lednu 2012 je celkový počet uniformovaných pracovníků 9 233, z čehož se jedná o 7 812 vojáků, 133 vojenských pozorovatelů a 1 288 policistů. Místní personál je zastoupen v počtu 992 osob a mezinárodní civilní personál v počtu 481 osob. Na misi se podílí i 237 dobrovolníků Organizace spojených národů⁸⁹.

⁸⁹UN, ref. 85

Z údajů lze vyčíst, že z původních 14 875 osob vojenského personálu se k lednu letošního roku mise účastnilo 9 233 osob. Jde o zhruba 5 000 vojáků, s kterými se počítalo, a do mise zahrnutí nejsou. Myslím si, že klíčovým prvkem, proč mise stále běží, je i ta, že vojáci schází. Vždyť jedním z cílů této mise, která trvá již od roku 2003, je nastolení míru v zemi, který se nedaří naplnit.

I přesto, že je mise aktivní již devátým rokem, přišlo v ní o život 118 vojáků, 18 policistů, 1 vojenský pozorovatel, 7 mezinárodních civilistů a 20 místních civilistů. Celkový počet úmrtí je vyčíslen na 164 obětí⁹⁰. Je ale správné, aby v misích, které jsou určeny pro občany dané země, umírali nevinní lidé?

Myslím si, že také není správné, to, že v době kdy nastala politická krize a do čela vlády pronikli oba kandidáti, aby situace, která byla evidentně zmanipulovaná, i nadále pokračovala. Situace nezasáhla pouhou politickou scénou, ale zejména její obyvatele země, kteří začali na základě této události hromadně opouštět zemi a stávali se z nich uprchlíci. To vše opět spěje k zapojení ostatních organizací na podporu uprchlíků či organizací s orientací na zajištění základních lidských potřeb a další finanční prostředky ze strany OSN, aby se snažila situaci uklidnit. Ale je to vše zapotřebí?

4.2.3 Mise v Haiti

Dne 12. ledna 2010 zasáhlo Haiti ničivé zemětřesení. To mělo za následek více jak 220 tisíc usmrcených haitských obyvatel⁹¹, součástí těchto úmrtí byli i příslušníci mírových sil působících v OSN. Touto katastrofou byla ekonomika považována za nejistou a 19. ledna téhož roku RB na základě rezoluce 1908 dospěla k závěru, že je potřeba zvýšit úroveň dosavadní působící síly a že je třeba zahájit obnovu této země, společně tak, aby bylo dosaženo stability v zemi.

Mise v Haiti, zkráceně MINUSTAH, působila v zemi již od 1. června 2004 díky rezoluci RB 1542. Účelem jejího vzniku byla podpora poskytovaná přechodné vládě v záležitostech, mezi něž lze například zařadit - zajišťování bezpečného či stabilního prostředí, pomoc s reformami týkající se haitské státní policie, pomoc při obnově

⁹⁰ UN, ref. 85

⁹¹ UN. *MINUSTAH: Restoring a secure and stable environment* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minustah/>

a udržování právního státu, veřejné bezpečnosti i veřejného pořádku, pomoc směřovanou k ochraně civilistů před fyzickým násilím či na ochranu lidských práv ad. Obrázek 4.4 ukazuje mapu Haiti.

Obr. 4.4 Mapa Haiti

Zdroj: OCHA. *Haiti 2012: Appeal Global* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/appeal-global-pour-haiti-2012>, str. IV

Prostřednictvím této mise země zaznamenala hospodářský rozvoj a napjatá situace se začala postupně uklidňovat, vše vypadalo, že směřuje k lepšímu. Avšak zlom nastal, když zemi postihlo zemětřesení, které dosáhlo 7 stupňů magnitudy a „srovnalo“ hlavní město se zemí.

Zemi byla poskytnuta pomoc při obnově infrastruktury, prováděly se záchranné i pátrací operace. K primární odpovědnosti se po této události zařadila stabilizace a rozvoj země. Rada bezpečnosti došla též k závěru, že je nutné, aby byla poskytována pomoc směřující k ochraně obyvatelstva a požádala k podpoře v této záležitosti o spolupráci Úřad pro koordinaci humanitární činnosti.

Rozpočet na misi pro období 1. července 2011 až 30. června 2012 je stanoven ve výši 793 517 100 dolarů⁹². Tím, že zemi zasáhlo ničivé zemětřesení, mohla se OCHA začít angažovat v Haiti poskytováním pomoci. Dokonce i došlo k vysídlení zhruba 2,3 milionu obyvatel⁹³ země a vytvořené HDP nenabývalo v té době na významu. Co se týče celé této situace, je považována za jednu z největších humanitárních reakcí na takovýto typ přírodní katastrofy. Avšak zemětřesení s sebou přineslo i další krizi, Haiti několik měsíců po katastrofě čelilo dalšímu problému – těžké epidemii cholery, která se rozšířila téměř po celé zemi.

Humanitární operace OCHA trvala asi 2 roky, avšak i přesto se stále angažuje v záchraně lidských životů. Obětem těchto událostí byla poskytnuta přechodná přístřeší, zpět domů se přestěhovali lidé, jež bydleli v táborech, polovina veškeré suti, která Haiti sužovala, byla odstraněna.

Proto, aby se Haiti dokázalo s následky zemětřesení i cholery vyrovnat, potřebuje pro rok 2012 finanční podporu ve výši 231 mil. dolarů. Za poslední dva roky díky epidemii cholery zahynulo cca 6 700 obyvatel. V současnosti obyvatelé země stále pociťují, že ekonomicky strádají, jelikož se ceny potravin i paliva značně navýšily, někteří i v dnešní době trpí podvýživou. Pro zemi je důležité, aby veškeré vytvářené projekty, byly plánovány na dlouhá období. Z celkové potřebné částky lze finance přidělit konkrétně na poskytování přístřeší – 53 mil. dolarů a pro podporu zdraví (např. očkování) a hygieny má být vyčleněno 68 mil⁹⁴.

Haiti se do povědomí celého světa dostalo nejen ničivým zemětřesením či vypuknutím epidemie cholery, ale též tím, že ve stejném měsíci, kdy se země ani nestačila vzpamatovat z tohoto zemětřesení, ji zasáhl hurikán pojmenovaný Tomas, který si vyžádal 23 dalších obětí⁹⁵ a způsobil zemi další škody. *A jak se konkrétně OCHA zasazuje o zlepšení situace v zemi?* Snaží se podporovat ekonomický rozvoj, vytvářet nová pracovní místa, která schází,

⁹² UN. MINUSTAH: MINUSTAH Facts and Figures [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minustah/facts.shtml>

⁹³ OCHA. All Stories: Haiti: Two years after the devastating earthquake [online]. 2011, 11. 1. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/haiti-two-years-after-devastating-earthquake>

⁹⁴ OCHA. All Stories: Haiti: US\$231 million needed for 2012, as people continue to cope with aftermath of earthquake, storms and cholera [online]. 2011, 1. 12. 2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/haiti-us231-million-needed-2012-people-continue-cope-aftermath-earthquake-st>

⁹⁵ OCHA, ref. 94

podporovat ekologickou regeneraci a v neposlední řadě učinit sociální služby opět dostupnými.

Tabulka 4.3 ukazuje vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele, do nichž je zařazeno ekonomické postavení, výživa, potravinová bezpečnost, hygiena a zdraví. Velmi zajímavý je fakt, že 4,6 milionu obyvatel Haiti nemá zajištěný dostatečný přístup k potravinám.

Tab. 4.3 Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele v Haiti, rok 2011

Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele		
Ekonomické postavení	% obyvatel, kteří žijí za méně než 1 dolar/den	54, 9 % (2000-2007)
	HDP/obyv.	660 dolarů
Zdraví	Očekávaná délka života	53 let muži 55 let ženy
Bezpečnost potravin	Ukazatel bezpečnosti potravin	4,6 milionu obyvatel má nedostatečný přístup k potravinám. 850 tisíc obyvatel trpí vysokým nedostatkem potravin.
Hygiena	% obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody	městské oblasti 70 % venkov 51 %
Výživa	Převládání podvýživy v celkové populaci	58 %
	Výskyt cholery u dětí do 5 let	35 000

Zdroj: OCHA. *Haiti 2012: Appeal Global* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/appel-global-pour-haiti-2012>; vlastní zpracování

Zhodnocení mise

OSN v roce 2004 naplánovala stabilizační misi v Haiti MINUSTAH, zejména pro zajištění bezpečnosti a lidských práv. Tato mise zaznamenala i svá pozitiva, díky ní byl zemi zajištěn hospodářský rozvoj. Myslím si, že kdyby nenastala přírodní katastrofa v podobě

zemětřesení a poté na ní navazující epidemie cholery a hurikán, mise by mohla být v brzké době ukončena. Avšak tomu ani do dnešního dne tak není.

Tabulka 4.4 zobrazuje meziroční růst HDP v Haiti. Z tabulky lze vyčíst, že meziroční růst HDP v zemi klesal až do doby, kdy byla ustavena stabilizační mise – v té době byl zaznamenán pokles -3,5 p. b. Po nastolení mise lze spatřit, že meziroční růst dosahoval opět kladných hodnot. Avšak díky přírodní katastrofě, která zemi postihla, došlo v roce 2010 opět k poklesu, a to na úroveň -5,1 p. b.

Tab. 4.4 Meziroční růst HDP (v %)

Rok	1997	1998	2000	2001	2004	2006	2009	2010
Meziroční růst HDP	2,7	2,2	0,9	-0,1	-3,5	2,3	2,9	-5,1

Zdroj: WB. *World Bank Search: GDP growth (annual %)* [online]. 2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://search.worldbank.org/data?qterm=annual+growth+rate+of+GDP+haiti&language=EN&format=;vlastní zpracování>

Na základě rezoluce RB 2012 byl stanoven počet vojenského personálu ve výši až 7 340 osob a 3 241 policistů, k 31. lednu 2012 však v zemi působí v celkovém počtu 11 241 uniformovaných pracovníků, z toho se jedná o 7 699 vojáků a o 3 542 policistů. Dále je v zemi přítomen mezinárodní civilní personál v počtu 557 osob, místní civilní personál v počtu 1 355 osob a 224 dobrovolníků OSN⁹⁶. Z údajů lze tedy vyčíst, že i přesto, že plánovaný počet zapojených osob byl v rámci mise přes 7 tisíc, v zemi operuje přes 11 tisíc osob. Je zde vidět zájem a ochotu se na misi podílet a zemi pomáhat. Možná, pokud by nenastaly další katastrofy, tak by takové úsilí vynaloženo nebylo, ale čísla potvrzují, že zájem situaci dotáhnout do konce přetrvává.

Samotná mise MINUSTAH si vyžádala během svého působení na Haiti 66 obětí z řad vojenského personálu, 30 obětí – policistů, 42 úmrtí uvnitř mezinárodního civilního personálu, 27 zemřelých z řad místního civilního personálu⁹⁷. Ničivá přírodní katastrofa v podobě zemětřesení si vyžádala cca 220 tisíc obětí. Epidemie cholery, která v zápětí vypukla, s sebou přinesla kolem 6 700 úmrtí a hurikán Tomas usmrtil dalších 23 obyvatel země. Jestliže se podíváme na tato čísla v celkovém počtu usmrcených, lze vyjádřit,

^{96,97} UN, ref. 92

že pomoc, která je směřována ze strany OCHA, je opravdu nezbytná a nedílnou součástí mise MINUSTAH. OCHA po 2 roky svého působení v zemi vynaložila velké úsilí, aby obyvatelům těchto děsivých přírodních katastrof pomohla. Soudím, že bez pomoci poskytnuté OCHA by situace v zemi byla pro všechny obyvatele mnohem složitější a více tíživou, než jako doposud. OCHA poskytuje humanitární pomoc například v podobě zajištění základních lidských potřeb, snažila se pomoci s odklizením sutin domů, poskytování dočasných přístřeší a další. Otázkou však je, jak dlouho bude ještě zemi trvat, než se s následky událostí vypořádá. Pomoc nemůže být poskytována do nekonečna, přece jen finance zúčastněných organizací jsou dle mého názoru omezeny a představitelé dobře rozmyšlejí jakým způsobem je využívat.

A je tedy vymezený cíl mise naplňován? Jsem toho názoru, že určitě. Jedná se o misi, která je opravdu svým způsobem specifickou a dle dostupných materiálů, které jsem v práci použila, se jeví jako misí úspěšnou. Měla bych i určité doporučení. Někdy se organizace až příliš angažují v tom, aby se za každou cenu obětím neštěstí pomohlo, a nenechají oběti pomalu se s touto situací srovnat a naučit se postupem času „normálně“ žít. Někdy lidé potřebují prostor proto, aby byli schopni takto fungovat a když je bude někdo neustále navádět jak vše dělat, poskytovat nadbytečnou pomoc, tak se s tím oběti srovnávají mnohem déle.

4.3 Dílčí shrnutí

V práci byly uvedeny vybrané ukazatele daných zemí a také finanční prostředky, které jsou vymezeny na období, po které mise ve vybraných zemích potrvají. Pro přehlednost jsou shrnuta data v tabulkách.

Z tabulky 4.4 lze vyčíst, že největší částka připadá na misi v Haiti – 793 517 100 amerických dolarů, nejméně připadá na Libérii – 525 612 730 dolarů.

Tab. 4.4 Přehled vymezených finančních prostředků připadajících na vybrané mise OSN (v amerických dolarech)

Přehled finančních prostředků určených na vybrané mise OSN		
období	země	částka
1. 7. 2011 – 30. 6. 2012	Jižní Súdán	722 129 600
	Libérie	525 612 730
	Hati	793 517 100

Zdroj: UN. *Facts and Figures*, 2012; vlastní zpracování

Dle tab. 4.5 lze vidět srovnání třech vybraných ukazatelů pro země Jižní Súdán, Libérii a Haiti. Libérie je zemí, kde žije nejvíce obyvatel za méně než 1 dolar/den – 68,3 %, avšak je zemí, kde je očekávaná délka života 59 let. Haiti dominuje v podílu obyvatel, kteří mají lepší přístup ke zdrojům pitné vody – městské oblasti - 70 %.

Tab. 4.5 Srovnání vybraných humanitárních a rozvojových ukazatelů - Jižní Súdán, Libérie, Haiti

Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele				
		Jižní Súdán	Libérie	Haiti
Ekonomické postavení	% obyvatel, kteří žijí za méně než 1 dolar/den	51 %	68,3 %	54,9 %
Zdraví (muži/ženy)	Očekávaná délka života	42 let	59 let	53/55 let
Hygiena	Počet litrů pitné vody, která je spotřebována na osobu/den v rámci zasažené populace	6 l	13 l	-
	Podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody	57 %	64 %	městské oblasti 70 % venkov 51 %

Zdroj: OCHA. *Consolidated Appeal and Appeal Global*, 2012; vlastní zpracování

Tab. 4.6 Srovnání vybraných ukazatelů v čase – Jižní Súdán, Libérie, Haiti

Ukazatel	země/čas	1995	2000	2005	2008	2010
Meziroční růst HDP v %	Súdán ⁹⁸	6	8,4	6,3	6,8	4,5
	Libérie	-4,3	25,7	5,3	7,1	5,5
	Haiti	9,9	0,9	1,8	0,8	-5,1
Očekávaná délka života v letech	Súdán	54,3	57	59,5	60,5	61,1
	Libérie	42,2	46	51,9	54,7	56,1
	Haiti	57,1	58,4	59,9	61,1	61,8
Podíl obyv. s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody v %	Súdán	63	61	59	57	-
	Libérie	61	65	67	68	-
	Haiti	52	55	60	63	-

Zdroj: WB, 2012; vlastní zpracování

Tabulka 4.6 srovnává vybrané země – Súdán (Jižní Súdán), Libérii a Haiti pomocí vybraných ukazatelů – meziroční růst HDP, očekávaná délka života, podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody. Jedná se o léta 1995, 2000, 2005, 2008 a 2010. U Súdánu je v rámci meziročního růstu HDP vývoj kolísavý, očekávaná délka života se zvyšuje a podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody vykazuje pokles. U Libérie nabývá meziroční růst HDP kolísavých hodnot, očekávaná délka života se postupně zvyšuje a podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody zaznamenává též postupné zvyšování. Haiti a jeho meziroční růst HDP vykazuje kolísavý vývoj, očekávaná délka života nabývá hodnot, jež se postupem času zvyšují a podíl obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody zlepšování tohoto přístupu.

Co se týče dopadu jednotlivých misí na vývoj zvolených ukazatelů, jeví se, že je tento dopad pozitivní. Složitě je však posoudit Jižní Súdán, jelikož se jedná o novou zemi a zvolené ukazatele pro ni nejsou dostupné. Nejvýstižnější pozitivní dopad misí na ukazatele lze spatřit v očekávané délce života, která od roku 1995 nabývá rostoucí hodnoty u všech třech zemí a v roce 2010 dosahuje hodnoty nevyšší. V rámci podílu obyvatel s lepším přístupem

⁹⁸ Co se týče Jižního Súdánu, jde o zemi novou, a tudíž vybrané ukazatele k této nově vzniklé zemi světa nelze dohledat. Proto je v tabulce alespoň pro představu vývoje ukazatelů uveden Súdán, jakožto země, od které se Jižní Súdán oddělil.

ke zdrojům pitné vody lze vidět, že jak Libérie, tak i Haiti mají rostoucí podíl, ukazatele jsou v roce 2008 nejvyššími. U Súdánu jsou hodnoty kolísavé, dle mých úvah to může zapříčínovat nestabilní situace v zemi. Ukazatel znázorňuje, že od roku 1995 do roku 2000, se podíl obyvatel zvyšuje, avšak od roku 2000 do roku 2008 již klesá a právě v této době se mohlo projevovat do jisté míry úsilí, dnes Jižního Súdánu, o oddělení od Súdánu. U meziročního růstu HDP v roce 2010 dosahuje Haiti záporných hodnot – 5,1. Tato situace mohla být zapříčiněna díky přírodním katastrofám, které zemi postihly a také díky epidemii cholery. U Libérie si lze všimnout, že se v období od roku 1995 do roku 2000 dostala ze záporných čísel do kladných hodnot, avšak další její vývoj je kolísavý, stejně je tomu tak i u Súdánu. V rámci tohoto ukazatele je složité zhodnotit, zda mají mise dopad pozitivní či negativní.

5 Závěr

Téma humanitární mise OSN je velice širokou oblastí, na kterou se tato organizace orientuje. Její podíl na misích, ať už mírových či humanitárních (prostřednictvím svých agentur) je jednoznačně veliký.

Organizace spojených národů vznikla 24. října 1945 a od té doby se zasadila o to, aby se do povědomí celého světa dostala prostřednictvím své činnosti např. budování a udržování míru, orientace na humanitární záležitosti. OSN vychází z dokumentu – Charty OSN, jež je jejím základním dokumentem, který obsahuje stanovené cíle a zásady, jimiž se organizace řídí. Ještě do roku 2011 bylo součástí OSN 192 členských států, ale datem 14. 7. 2011 se navýšil počet o další zemi – Jižní Súdán.

Co se týče rozpočtu OSN, dalo se v práci dočíst, že se v prosinci letošního roku členské státy dohodly, že dojde v historii OSN ke druhému snížení rozpočtu. Pro názornost byla připojena tabulka, která srovnávala současné období, pro které bylo vyčleněno 5,41 mld. USD a období budoucí, pro které se počítá s 5,15 mld. USD - v částce však nejsou zahrnuty finance, jež jsou určeny k financování mezinárodních soudů a mírových operací, což je cca 7 mld. USD. Zajímavé pro mne bylo zjištění, že k jednomu z největších přispěvatelů do rozpočtu na mírové operace lze zařadit Čínu. A ještě zajímavějším se jevil fakt, že v rámci největších přispěvatelů, co se týče vojenského a policejního personálu, do misí OSN spadá například Pákistán (9 526 osob) či Bangladéš (10 245 osob).

K šesti základním orgánům OSN patří i Rada bezpečnosti, která je považována současně za její nejdůležitější orgán. Tvořena je 5 stálými a 10 nestálými členy. Pro zajímavost byla USA v rámci RB zemí, která v letech 1986 – 2007 využila práva veta – cca necelých 40 krát.

Organizace spojených národů je mezinárodní organizací, která dokáže poskytovat humanitární pomoc jak krátkodobě (v mimořádných situacích), tak i dlouhodobě (přírodní katastrofy). V rámci této problematiky existují v rámci OSN humanitární agentury, které se mohou daným oblastem hlouběji věnovat a právě agentury využívají jako nástroj prevence systému včasného varování. K institucím, které byly takto zřízeny, lze zařadit Dětský fond OSN, který je orientován na ochraňování práv dětí; Rozvojový program OSN,

jež byl zřízen pro pomoc lidem tak, aby jim byly zajištěny lepší životní podmínky; Světový potravinový program, jenž je řazen k největší humanitární organizaci na světě, v první řadě bojuje proti hladu obyvatel zemí a Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky – funkce zejména spočívá v koordinování mezinárodních akcí a též v řešení problémů uprchlíků v rámci celého světa.

V diplomové práci byly dále vyzdvíženy pojmy, kterými byly humanitární mise, humanitární intervence, humanitární pomoc a mírová mise. Všechny tyto pojmy úzce spolu souvisejí, a proto jim byla věnována pozornost. Zajímavé bylo zjištění, že každá humanitární mise vyniká pro své výjimečné vlastnosti a odráží se od faktorů jako je klima či populace atd.

Co se týče humanitární intervence OSN, jsou v rámci organizace prováděny pod záštitou RB a vznikají zejména v situaci, která se odehrává v „postiženém“ státu. S humanitární intervencí souvisí i nedostatky, které lze shledat v tom, že se intervence odehrává až po vypuknutí problému (katastrofy) a tudíž jde o pozdní reakci. O pojmu mírová mise se lze velmi často dočíst v mnoha publikacích, ať již českých či zahraničních nebo i na internetu. Každá mírová mise se může od sebe navzájem lišit, a to jak pro svou kvalitu, tak i pro svůj rozsah. Mírová mise může mít několik podob (forem), do nichž se řadí peacekeeping, peacemaking, peacebuilding a peaceenforcement. Nejčastěji se lze setkat právě s peacekeepingem, jinými slovy jej lze nazvat jako operace na udržení míru a tyto operace lze dále členit dle toho, jakou roli sehrávají v globální ekonomice.

V rámci humanitárních záležitostí působí jako nejdůležitější orgán Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí, jenž pracuje v působnosti OSN. Z jeho hlavních poslání lze zmínit například to, že se snaží o mobilizaci a koordinaci efektivních humanitárních akcí. Zajímavým se jeví fakt, že OCHA je financována i pomocí třetích stran a finanční prostředky z rozpočtu, který byl stanoven pro rok 2011 ve výši 242 mil. USD, odchází 70 % z celkových zdrojů na náklady spojené se zaměstnanci. Nutno však podotknout, že se rozpočet od roku 2002 zčtyřnásobil. OSN na období 2010 – 2011 přidělila z řádného rozpočtu 0,6 % tj. cca 14 mil. USD.

V oblasti humanitárních záležitostí v rámci Evropské unie existuje též úřad, který se danou problematikou zabývá hlouběji, jedná se o Evropské společenství pro humanitární pomoc, které spolupracuje se zhruba 200 partnery, do kterých spadají právě

i agentury Organizace spojených národů. ECHO na své aktivity v roce 2010 vynaložila finanční prostředky ve výši 1,115 mil. EUR. Přínosem pro mne bylo zjištění, že v témže roce bylo odhadem spočteno, že z celkové poskytované pomoci připadlo například zhruba 44 % na přírodní katastrofy či 41 % na záležitosti související s vleklými krizemi. Pro humanitární pomoc a civilní ochranu směřovalo nejvíce prostředků do zemí Afriky, jednalo se o částku 468 550 tis. EUR, která tvoří 42 % rozpočtu.

Nechyběla ani zmínka o funkcích operací Organizace spojených národů, jež se týkají udržení míru. Jednalo se o 3 funkce – vojenskou (např. prevence občanské války, monitoring dohod o příměří), politickou (výcvik místní policie, pomoc s udržením nezávislosti) a humanitární (logistická podpora humanitárních projektů, ochrana humanitárních pracovníků).

O Úřadu pro koordinaci humanitární činnosti bylo v práci uvedeno množství informací. Jsem toho názoru, že tyto informace byly velmi důležitými, aby se mohla vytvořit představa, jak složitou je problematika misí OSN. V rámci vybraných humanitárních misí OSN se dalo dočíst, že šlo o 3 mise v zemích – Jižní Súdán, Libérie a Haiti. Každá tato mise se od sebe odlišuje, např. důvodem z jakého byla uskutečněna. U každé mise byl zajímavý poznatek, například data, kdy se začaly mise uskutečňovat či jejich mandáty. Velmi důležité, alespoň pro mě, byly informace o vyčleněných finančních prostředcích či počtu usmrčených osob atd.

V rámci mise v Jižním Súdánu – UNMISS je schválený rozpočet na období od 1. července 2011 až do 30. června 2012 ve výši 722 129 600 dolarů. V roce 2011 bylo vysídleno v regionu Warrap 103 205 obyvatel. Díky humanitární krizi, která zemi postihla, zahynulo zhruba 50 tisíc obyvatel země, zejména se jednalo o obyvatele, jež se nacházeli v nouzi. Z řad mezinárodních civilních pracovníků v misi byl usmrčen jeden pracovník. Za zmínku stála i informace, že Jižní Súdán vyrábí asi 75 % ropy.

V případě mise v Libérii byl schválen rozpočet ve výši 525 612 730 dolarů. Nicméně i přesto je odhadováno, že bude země potřebovat poskytnout pomoc v roce 2012 ještě pro čtvrt milionu obyvatel. Ze země uprchlo na 120 lidí, zejména díky konfliktu, který se týkal prezidentských voleb. Mise v Libérii s sebou nese několik obětí z řad OSN. Zahynulo na 164 lidí.

Mise v Haiti je misí, jež je velmi diskutovanou, zvláště díky tomu, že zemi postihly přírodní katastrofy. Zemětřesení, jež dosáhlo na úroveň 7 stupňů magnitudy, si vyžádalo na 220 tisíc obětí, vysídleno bylo zhruba 2,3 milionu obyvatel. Na základě propuknutí epidemie cholery došlo k 6 700 úmrtí obyvatel země a hurikán, který propukl, s sebou přinesl dalších 23 usmrcených. Schválený rozpočet od 1. července 2011 do 30. června 2012 činí 793 517 100 dolarů. Pro rok 2012 je odhadováno, že bude Haiti potřebovat finanční podporu okolo 231 milionu dolarů. Z řad vojenského personálu, působícího v zemi, zahynulo 66 osob, 30 policistů a 42 osob z řad mezinárodního civilního personálu a 27 obětí místního civilního personálu.

V rámci vybraných humanitárních a rozvojových ukazatelů si v ekonomickém postavení z třech vybraných zemí (Haiti, Jižní Súdán, Libérie) nejhůře vede Libérie, disponuje 68,3 % obyvatel, jež žijí za méně než jeden dolar na den. V oblasti zdraví, konkrétně v očekávané délce života, dosahuje nejlepších hodnot Libérie, obyvatelé ji mají na úrovni 59 let. A v posledním srovnávaném ukazateli – hygieně, bylo v oblasti podílu obyvatel s lepším přístupem ke zdrojům pitné vody na tom nejlépe Haiti (městské oblasti 70 % a venkov 51 %).

Stanovenou hypotézu lze potvrdit, i když ne všechny vybrané ukazatele potvrzují, že na základě ustavení mise, je životní situace obyvatel vybraných zemí – Jižního Súdánu, Libérie a Haiti zlepšována, z čehož se odráží úspěšnost dané mise.

Na základě stanovených ukazatelů, i přesto, že ze získaných informací byla tendence směřovat k tomu, že mise OSN nejsou úspěšné svým naplňováním, je zřejmé, že jsou svým způsobem postiženým zemím nápomocny. Ať už se jedná například o délku života – lidé, jež mají vytvářeny lepší podmínky pro život a jsou jim zajištěny základní lidské potřeby, se poté dožívají i delšího věku, což je pro tyto země zasažené potížemi také ukazatel, na základě kterého lze účinnost mise ověřit. U Jižního Súdánu však lze těžko úspěšnost mise posoudit na základě stanovených ukazatelů, jelikož se jedná o zemi novou a daná data pro něj jako pro samostatnou zemi dostupná ještě nejsou.

Z práce lze usoudit, že problematika veškerých humanitárních a bezpečnostních či mírových záležitostí je nesmírně složitou. Zpracování tématu bylo velmi náročné, jak z hlediska dostupnosti některých informací, tak i z hlediska času. I přesto jsem ráda, že jsem si toto téma zvolila.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

Bezpečnost organizací, mezinárodní bezpečnost a mezinárodní humanitární právo: sborník mezinárodní konference: Praha, 31. 10. 2008. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2008. 317 s. ISBN 978-80-87146-15-6.

BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 199 s. ISBN 978-80-244-1810-0.

Charta Organizace spojených národů a statut mezinárodního soudního dvora. Ostrava: Aries, 1993. 104 s.

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech.* Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2010. 62 s. ISBN 978-80-86348-12-4.

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Fakta a čísla OSN: Základní údaje o Organizaci spojených národů.* Michal Broža. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2005. 297 s. ISBN 80-86348-02-4.

ROBERTS, Sir Adam. *The United Nations and Humanitarian Intervention*. WELSH, Jennifer M. *Humanitarian Intervention and International Relations*. New York: Oxford University Press, 2004, s. 71-97. ISBN 978-0-19-926721-7.

WAISOVÁ, Šárka. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 248 s. ISBN 978-80-7380-177-9.

WELSH, Jennifer M., et al. *Humanitarian Intervention and International Relations*. New York: Oxford University Press, 2004. 234 s. ISBN 978-0-19-926721-7.

WHEELER, Nicolas J. *The Humanitarian Responsibilities of Sovereignty: Explaining the Development of a New Norm of Military Intervention for Humanitarian Purposes in*

International Society. WELSH, Jennifer M. *Humanitarian Intervention and International Relations*. New York: Oxford University Press, 2004, s. 29-51. ISBN 978-0-19-926721-7.

Elektronické publikace

BUREŠ, Oldřich a Lenka DUŠKOVÁ. *Čeští vojáci a operace na udržení míru OSN*. 2010. Dostupné z: www.c4ss.cz/CZ/activities/dialog/.../pp_2010_02_sesti_voj_OSN.ppt

Bureš, Oldřich. *Mírové operace OSN v postbipolárním světě - méně znamená více* [online]. *Mezinárodní vztahy*, 38, 2003, č. 3, str. 24-43 [cit. 2012-02-28] ISSN 0323-1844. Dostupné z: <http://www.mezinarodnivztahy.com/article/download/83/80>

CENTRE FOR STRATEGIC STUDIES. *CSS Strategic Briefing Papers: Humanitarian Intervention: Definitions and Criteria* [online]. New Zealand: Victoria University of Wellington, 2000 [cit. 2012-02-28]. ISSN 1175-1452. Dostupné z: http://www.victoria.ac.nz/css/docs/strategic_briefing_papers/vol.3%20jun%202000/hi.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *Annual Report 2010: On the European Union's Humanitarian Aid and Civil Protection policies and their Implementation* [online]. 2011 [cit. 2012-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/files/media/publications/annual_report/annual_report_2010.pdf

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech*. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2010. 70 s. Dostupné z: <http://www.osn.cz/soubory/vse-co-jste-chteli-vedet-o-osn.pdf>. ISBN 978-80-86348-12-4.

LEPARD, Brian D. *Rethinking Humanitarian Intervention: A Fresh Legal Approach Based on Fundamental Ethical Principles In International Law and World Religions*. Pennsylvania: Pennsylvania State University Press, 2003, s. 496. ISBN 978-0-271-02313-7.

OCHA. *Haiti 2012: Appeal Global* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/appel-global-pour-haiti-2012>

OCHA. *Liberia 2012: Consolidated Appeal* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/consolidated-appeal-liberia-2012>

OCHA. *South Sudan 2012: Consolidated Appeal* [online]. 2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/cap/appeals/consolidated-appeal-south-sudan-2012>

OCHA. *OCHA Strategic Framework* [online]. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://ochanet.unocha.org/p/Documents/280110_Strategic_Flyer_Letter.pdf

Právo ozbrojených konfliktov a humanitárne právo v 21. storočí: Zborník príspevkov zo študentského sympózia. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, 2008, 82 s. Dostupné z: http://www.upjs.sk/public/media/1084/zbornik_3.pdf

UN. *Ranking of Military and Police Contributions to UN Operations* [online]. 29. 2. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/contributors/2012/feb12_2.pdf

WALKER, Peter a Daniel MAXWELL. *Shaping The Humanitarian World* [online]. 1. vyd. 2009 [cit. 2012-03-02]. ISBN 0-203-61453-4. Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=Q2xyZcHAGH8C&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Internetové zdroje

ADRA. *Zahraniční projekty: Africký roh* [online]. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/zahranicni-projekty/humanitarni/africky-roh>

ALLIANCE FOR PEACEBUILDING. *What is Peacebuilding?* [online]. 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: <http://www.allianceforpeacebuilding.org/?aboutpeacebuilding>

Brookside Associates. *Operational Medicine 2001: Humanitarian Missions* [online]. 2012 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.brooksidepress.org/Products/OperationalMedicine/DATA/operationalmed/HumanitarianMissions/HumanitarianMissions.htm>

CERF. What is the CERF? [online]. 2007 [cit. 2012-02-05].
<http://ochaonline.un.org/cerf/WhatistheCERF/tabid/3534/language/en-US/Default.aspx>

ČESKÉ NOVINY.CZ. *Přehled zpráv: OSN snížila podruhé v historii svůj rozpočet* [online]. 25. 12. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/osn-snizila-podruhe-v-historii-svuj-rozpocet/732950>

ČESKO PROTI CHUDOBĚ. *O kampani: Rozvojové cíle tisíciletí* [online]. 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.ceskoprotichudobe.cz/?id=37-rozvojove-cile-tisicileti>

ČLOVĚK V TÍSNI. *Humanitární a rozvojová pomoc: Humanitární pomoc* [online]. 2006 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=261>

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SOUTH SUDAN IN WASHINGTON D.C. *About South Sudan: States Governments* [online]. 2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.gossmission.org/goss/index.php?option=com_content&task=view&id=351&Itemid=176

EUROPEAN COMMISSION. *Humanitarian Aid & Civil Protection: About ECHO* [online]. 2012, 7. 2. 2012 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/about/index_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Humanitarian Aid & Civil Protection: Humanitarian partners - FAFA* [online]. 2011, 9. 12. 2011 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/partners/humanitarian_aid/fafa_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Humanitarian Aid & Civil Protection: Presentation* [online]. 2012, 23. 2. 2012 [cit. 2012-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/about/presentation_en.htm

GlobalSecurity.Org. *Military: PEACE ENFORCEMENT* [online]. 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: http://www.globalsecurity.org/military/library/report/call/call_93-8_chap3.htm

HLAS RUSKA. *Politika: Jižní Súdán přerušil těžbu ropy* [online]. 29. 1. 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://czech.ruvr.ru/2012/01/29/64890119.html>

HORÁK, Rudolf. *Operace na podporu míru* [cit. 2011-11-23].. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/2000_4/44.htm

I15.CZ. *Organizace spojených národů* [online]. 19. 8. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.i15.cz/organizace-spojenych-narodu/>

IHNED.CZ. *HN zprávy* [online]. 14/7/2011 [cit. 2011-10-16]. Svět. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-52305470-osn-ma-noveho-clena-do-svych-rad-prijala-jizni-sudan>

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Humanitární otázky: Koordinace humanitární pomoci* [online]. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/humanitarni-otazky/?kap=54>

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Lidská práva: Nástroje na ochranu lidských práv - Další úmluvy* [online]. 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=6&subkap=31>

Izrael a Palestina.cz. *Izrael a Palestina - historie a současnost* [online]. 29/9/2011. Politika, zpravodajství. Dostupné z: <http://www.izraelapalestina.cz/?p=1278>

KOLÍN, Vilém. The Legitimacy of Humanitarian Intervention: A Moral Perspective. *Obrana a Strategie*. 2007. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-1-2007/clanky/the-legitimacy-of-humanitarian-intervention-a-moral-perspective.html>

LIDOVKY.CZ. *Svět* [online]. 4. 12. 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/pobrezi-slonoviny-v-chaosu-po-volbach-ma-dva-prezidenty-p2e-/ln_zahranici.asp?c=A101204_210327_ln_zahranici_mpr

MINGXIN, Bi. *English.news.cn: UN launches humanitarian campaign in South Sudan* [online]. 6. 1. 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2012-01/06/c_131346986.htm

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Libérie: Základní informace o teritoriu* [online]. 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/liberie/index.html

MOON, Ban Ki-. *INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE: Zpravodajství* [online]. 27/5/2011 [cit. 2011-10-16]. Zprávy 2011. Dostupné z: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1688>

Novinky.cz. *Témata* [online]. 2011 [cit. 2011-10-16]. OSN. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/osn>

OCHA. *About Us: How OCHA is funded* [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/ocha-funded>

OCHA. *About Us: Who We Are* [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/who-we-are>

OCHA. *All Stories: Haiti: Two years after the devastating earthquake* [online]. 2011, 11. 1. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/haiti-two-years-after-devastating-earthquake>

OCHA. *All Stories: Haiti: US\$231 million needed for 2012, as people continue to cope with aftermath of earthquake, storms and cholera* [online]. 2011, 1. 12. 2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/haiti-us231-million-needed-2012-people-continue-cope-aftermath-earthquake-st>

OCHA. *All Stories: Liberia: Quarter of a million people need aid in 2012* [online]. 2012, 7. 2. 2012 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/liberia-quarter-million-people-need-aid-2012>

OCHA. *All Stories: The HC Interview: Haiti* [online]. 2011, 18. 10. 2012 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/hc-interview-haiti>

OCHA. *About Us: Head of OCHA* [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/about-us/headofOCHA>

OCHA. *Humanitarian Civil-Military Coordination (UN-CMCoord): Overview* [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination-tools/UN-CMCoord/overview>

OCHA. *Themes: Evaluations of Humanitarian Response* [online]. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://unocha.org/what-we-do/policy/thematic-areas/evaluations-of-humanitarian-response/overview>

OCHA. *Themes: Humanitarian Engagement* [online]. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://unocha.org/what-we-do/policy/thematic-areas/humanitarian-engagement>

OCHA. *What We Do: Advocacy - Overview* [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/advocacy/overview>

OCHA. *What We Do: Coordination* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination/overview>

OCHA. *What We Do: Humanitarian Financing* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination/overview>

OCHA. *What We Do: Information Management* [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/information-management/overview>

OCHA. *What We Do: Policy* [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.unocha.org/what-we-do/policy/overview>

PORTÁL. *Politické násilí, rozpad státu a humanitární intervence* [online]. 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=4798>

TONG, Xiong. *English.news.cn: UN launches humanitarian mission in troubled South Sudan town* [online]. 7. 1. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2012-01/07/c_131347104.htm

UN. *MINUSTAH: MINUSTAH Facts and Figures* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minustah/facts.shtml>

UN. *MINUSTAH: Restoring a secure and stable environment* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minustah/>

UN. *Peacekeeping operations: Financing peacekeeping* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/financing.shtml>

UN. *UNMIL: UNMIL Background* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/background.shtml>

UN. *UNMIL: UNMIL Facts and Figures* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/facts.shtml>

UN. *UNMIL: UNMIL Mandate* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/mandate.shtml>

UN. *UNMISS: UNMISS Background* [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/background.shtml>

UN. *UNMISS: Map of The Republic of South Sudan in South Sudan* [online]. 6. 1. 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://unmiss.unmissions.org/LinkClick.aspx?fileticket=5t9Pj8xkRso%3d&tabid=3472&language=en-US>

UN. *UNMISS: UNMISS Facts and Figures* [online]. 13. 1. 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/facts.shtml>

UN. *UNMISS: UNMISS Mandate* [online]. 2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/mandate.shtml>

UN. *Your United Nations: Member States* [online]. 2012 [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/index.shtml>

UNDP. *About UNDP* [online]. 2011 [cit. 2011-11-23]. Dostupné z: http://www.beta.undp.org/content/undp/en/home/operations/about_us.html

UNHCR. *About Us: Governance and Organization* [online]. 2011 [cit. 2011-05-12]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/pages/49c3646c2.html>

UNHCR. *About Us: The High Commissioner* [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/pages/49c3646c8.html>

UNICEF. *About UNICEF: The structure of UNICEF* [online]. 21. 9. 2011 [cit. 2011-11-23]. Dostupné z: <http://www.unicef.org/about/structure/index.html>

UNICEF. *About UNICEF: Who We Are* [online]. 21. 9. 2011 [cit. 2011-11-23]. Dostupné z: http://www.unicef.org/about/who/index_introduction.html

Vojenské rozhledy. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Odbor komunikace a propagace, 2000. ISSN 1210-3292. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/2000_2/trneny.htm

WANG, Yamei. *English.news.cn: UN refugee chief to visit South Sudan* [online]. 6. 1. 2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2012-01/06/c_131347064.htm

WB. *World Bank Search: GDP growth (annual %)Haiti* [online]. 2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://search.worldbank.org/data?qterm=annual+growth+rate+of+GDP+haiti&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: GDP growth (annual %) Liberia* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17].
Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=annual+growth+rate+of+GDP+liberia&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: GDP growth (annual %) Sudan* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17].
Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=annual+growth+rate+of+GDP+sudan&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: Improved water source (% of population with access) Haiti* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=Access+to+drinking+water+haiti&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: Improved water source (% of population with access) Liberia* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=Access+to+drinking+water+liberia&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: Improved water source (% of population with access) Sudan* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=Access+to+drinking+water+south+sudan&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: Life expectancy at birth, total (years) Haiti* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=life+expectancy+haiti&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: Life expectancy at birth, total (years) Liberia* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z:
<http://search.worldbank.org/data?qterm=life+expectancy+liberia&language=EN&format=>

WB. *World Bank Search: Life expectancy at birth, total (years) Sudan* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z:

<http://search.worldbank.org/data?qterm=life+expectancy+south+sudan&language=EN&format=>

WFP. *World Food Programme: Fighting Hunger Worldwide* [online]. 2011 [cit. 2011-10-18]. About. Dostupné z: <http://www.wfp.org/about>

YAN. *English.news.cn: Yearender: Sudan, South Sudan separation fails to bring in peace, stability* [online]. 28. 12. 2011 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2011-12/28/c_131330192.htm

YAN. *English.news.cn: South Sudan to join IMF early next year* [online]. 17. 12. 2011 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/world/2011-12/17/c_131311530.htm

Seznam zkratk

ad.	a další
atd.	a tak dále
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome – syndrom získané imunitní nedostatečnosti
cca	cirka
CERF	Centrální havarijní fond
CMCoord	Humanitární civilně-vojenské operace
CPA	Comprehensive Peace Agreement
čl.	článek
Dem. rep.	demokratická republika
ECHO	Evropské společenství pro humanitární pomoc
ECOSOC	Hospodářská a sociální rada
ECOWAS	Hospodářské společenství západoafrických států
ERFs	Fondy nouzové situace
EU	Evropská unie
EUR	euro
FAO	Organizace pro výživu a zemědělství
HDP	hrubý domácí produkt
HIV	Human Immunodeficiency Virus – virus lidské imunodeficiency
CHFs	Společné humanitární fondy
IFAD	Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj
JAR	Jihoafrická republika
MDGs	Rozvojové cíle tisíciletí
MERCOSUR	Sdružení volného obchodu
mil.	milion
MINUSTAH	United Nations Stabilization Mission in Haiti – stabilizační mise Organizace spojených národů na Haiti
mld.	miliarda
MMF	Mezinárodní měnový fond
např.	například
NATO	Severoatlantická aliance

obyv.	obyvatel
obr.	obrázek
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OCHA	Úřad pro koordinaci humanitární činnosti
ODSG	OCHA Donor Support Group – skupina dárců pomoci
odst.	odstavec
OSN	Organizace Spojených národů
p. b.	procentní bod
PfP	Partnerství pro mír
RB	Rada bezpečnosti
SSSR	Sovětský svaz
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaně
UK	United Kingdom – Spojené království
UN	United Nations – Spojené národy
UNDP	Rozvojový program OSN
UNFPA	Populační fond OSN
UNHCR	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
UNICEF	Dětský fond OSN
UNMIL	United Nations Mission in Liberia – mise Organizace spojených národů v Libérii
UNMIS	United Nations Mission in Sudan – mise Organizace spojených národů v Súdánu
UNMISS	United Nations Mission in South Sudan – mise Organizace spojených národů v Jižním Súdánu
UNMIT	United Nations Integrated Missions in Timor-Leste – integrovaná mise Organizace spojených národů ve Východním Timoru
US	United States – Spojené státy
USA	United States of America – Spojené státy americké
USD	americký dolar
VB	Velká Británie

WFP	Světový potravinový program
WHO	Světová zdravotnická organizace
WTO	Světová obchodní organizace
ZEU	Západoevropská unie

Seznam grafů, obrázků, tabulek a schémat

Seznam grafů

- Graf 2.1 Největší přispěvatelé do rozpočtu na mírové operace v letech 2011 - 2012, (v %)
- Graf 2.2 Největší přispěvatelé vojenského a policejního personálu do misí OSN, únor 2012
- Graf 2.3 Počet rezolucí vetovaných stálými členy RB mezi lety 1946 – 2007
- Graf 3.1 Financování OCHA, rok 2011
- Graf 3.2 Výdaje na činnost OCHA

Seznam obrázků

- Obr. 2.1 Zasedací pořádek stálých a nestálých členů OSN
- Obr. 3.1 Dárci a příjemci Centrálního havarijního fondu (CERF), 2010
- Obr. 4.1 Administrativní mapa republiky Jižní Súdán
- Obr. 4.2 Počty nových konfliktů souvisejících s vysídlením, rok 2011
- Obr. 4.3 Mapa Libérie
- Obr. 4.4 Mapa Haiti

Seznam schémat

- Schéma 2.1 Organizační struktura OSN – detailní
- Schéma 3.1 Humanitární svět
- Schéma 3.2 Vestfálský a postvestfálský peacekeeping
- Schéma 3.3 Svatá trojice principů peacekeepingu

Seznam tabulek

- Tab. 2.1 Největší přispěvatelé do rozpočtu OSN, rok 2008, (v % a mil. USD)
- Tab. 2.2 Rozpočtové výdaje OSN na období 2011 - 2012, 2012 – 2013 (v mld. USD)

Tab. 2.3	Nestálí členové Rady bezpečnosti, rok 2011
Tab. 2.4	Stálí členové Rady bezpečnosti od jejího vzniku až po rok 2012
Tab. 3.1	Funkce operací Organizace spojených národů na udržení míru od konce studené války
Tab. 3.2	Finanční prostředky EU pro humanitární pomoc a civilní ochranu, rok 2010 (v tis. EUR)
Tab. 4.1	Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele pro Jižní Súdán, rok 2011
Tab. 4.2	Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele pro Libérii, rok 2011
Tab. 4.3	Vybrané základní humanitární a rozvojové ukazatele v Haiti, rok 2011
Tab. 4.4	Meziroční růst HDP (v %)
Tab. 4.5	Přehled vymezených finančních prostředků připadajících na vybrané mise OSN (v amerických dolarech)
Tab. 4.6	Srovnání vybraných humanitárních a rozvojových ukazatelů - Jižní Súdán, Libérie, Haiti

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucí diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. dubna 2012

.....
Bc. Pavla Fukarová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Zdeňka Bára 113/2

700 30 Ostrava-Dubina

Seznam příloh

Příloha č. 1 Přehled generálních tajemníků OSN

Příloha č. 2 Seznam členských států OSN

Příloha č. 3 Organizační struktura OSN – obecná

Příloha č. 4 Strategický rámec OCHA

Přílohy

Příloha č. 1 Přehled generálních tajemníků OSN

Generální tajemníci Organizace spojených národů		
Jméno	Země	Funkční období
Trygve Lie	Norsko	1946 - 1952
Dag Hammarskjöld	Švédsko	1953 - 1961
Sithu U Thant	Barma/Myanmar	1961 - 1971
Kurt Waldheim	Rakousko	1972 - 1981
Javier Pérez de Cuéllar	Peru	1982 - 1991
Butrus Butrus-Ghálí	Egypt	1992 - 1996
Kofi Annan	Ghana	1997 - 2006
Ban Ki-Moon	Jižní Korea	2007 - dosud

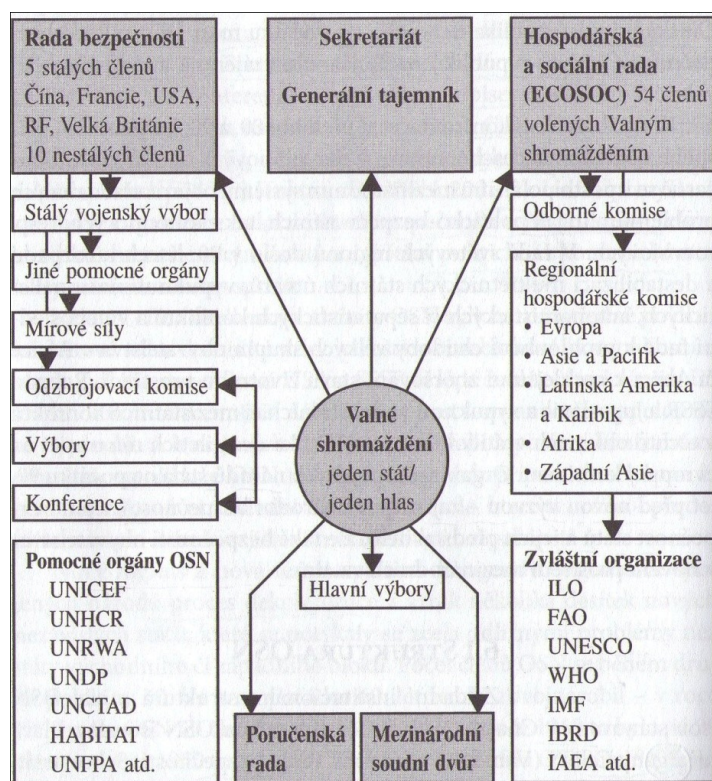
Zdroj: WAISOVÁ Šárka, *Úvod do studia mezinárodních vztahů*, 2009; vlastní zpracování

Příloha č. 2 Seznam členských států OSN

Členské státy Organizace spojených národů				
Afghanistán	Estonsko	Keňa	Nauru	Středoafriická republika
Albánie	Etiopie	Kiribati	Německo	Súdán
Alžírsko	Federativní státy Mikronésie	Kolumbie	Nepál	Surinam
Andorra	Fidži	Komory	Niger	Svatá Lucie
Angola	Filipíny	Kongo	Nigérie	Svatý Kryštof a Nevis
Antigua a Barbuda	Finsko	Korejská lidově dem. rep.	Nikaragua	Svatý Tomáš a Princův ostrov
Argentina	Francie	Korejská republika	Nizozemsko	Svatý Vincenc a Grenadiny
Arménie	Gabon	Kostarika	Norsko	Svazijsko
Austrálie	Gambie	Kuba	Nový Zéland	Sýrie
Ázerbajdžán	Ghana	Kuvajt	Omán	Šalamounovy ostrovy
Bahamy	Grenada	Kypr	Pákistán	Španělsko
Bahrajn	Gruzie	Kyrgyzstán	Palau	Švédsko
Bangladéš	Guatemala	Laos	Panama	Švýcarsko
Barbados	Guinea	Lesotho	Papua-Nová Guinea	Tádžikistán
Belgie	Guinea-Bissau	Libanon	Paraguay	Tanzanie
Belize	Guyana	Libérie	Peru	Thajsko
Bělorusko	Haiti	Libye	Polsko	Togo
Benin	Honduras	Lichtenštejsko	Portugalsko	Tonga
Bhútán	Chile	Litva	Rakousko	Trinidad a Tobago
Bolívie	Chorvatsko	Lotyšsko	Rovníková Guinea	Tunisko
Bosna a Hercegovina	Indie	Lucembursko	Rumunsko	Turecko
Botswana	Indonésie	Madagaskar	Rusko	Turkmenistán
Brazílie	Irák	Maďarsko	Rwanda	Tuvalu
Brunej	Írán	Makedonie	Řecko	Uganda
Bulharsko	Irsko	Malajsie	Salvador	Ukrajina
Burkina Faso	Island	Malawi	Samoa	Uruguay
Burundi	Itálie	Maledivy	San Marino	Uzbekistán
Cote d'Ivoire	Izrael	Mali	Saúdská Arábie	Vanuatu
Čad	Jamajka	Malta	Senegal	Venezuela
Černá Hora	Japonsko	Maroko	Seychely	Vietnam
ČR	Jemen	Marshallovy ostrovy	Sierra Leone	Východní Timor
Čína	JAR	Mauricius	Singapur	Zambie
Dánsko	Jižní Súdán	Mauritánie	Slovensko	Zimbabwe
Dem. rep. Kongo	Jordánsko	Mexiko	Slovinsko	
Dominika	Kambodža	Moldavsko	Somálsko	
Dominikánská republika	Kamerun	Monako	Spojené arabské emiráty	
Džibutsko	Kanada	Mongolsko	Spojené království	
Egypt	Kapverdy	Mosambik	USA	
Ekvádor	Katar	Myanmar	Srbsko	
Eritrea	Kazachstán	Namibie	Srí Lanka	

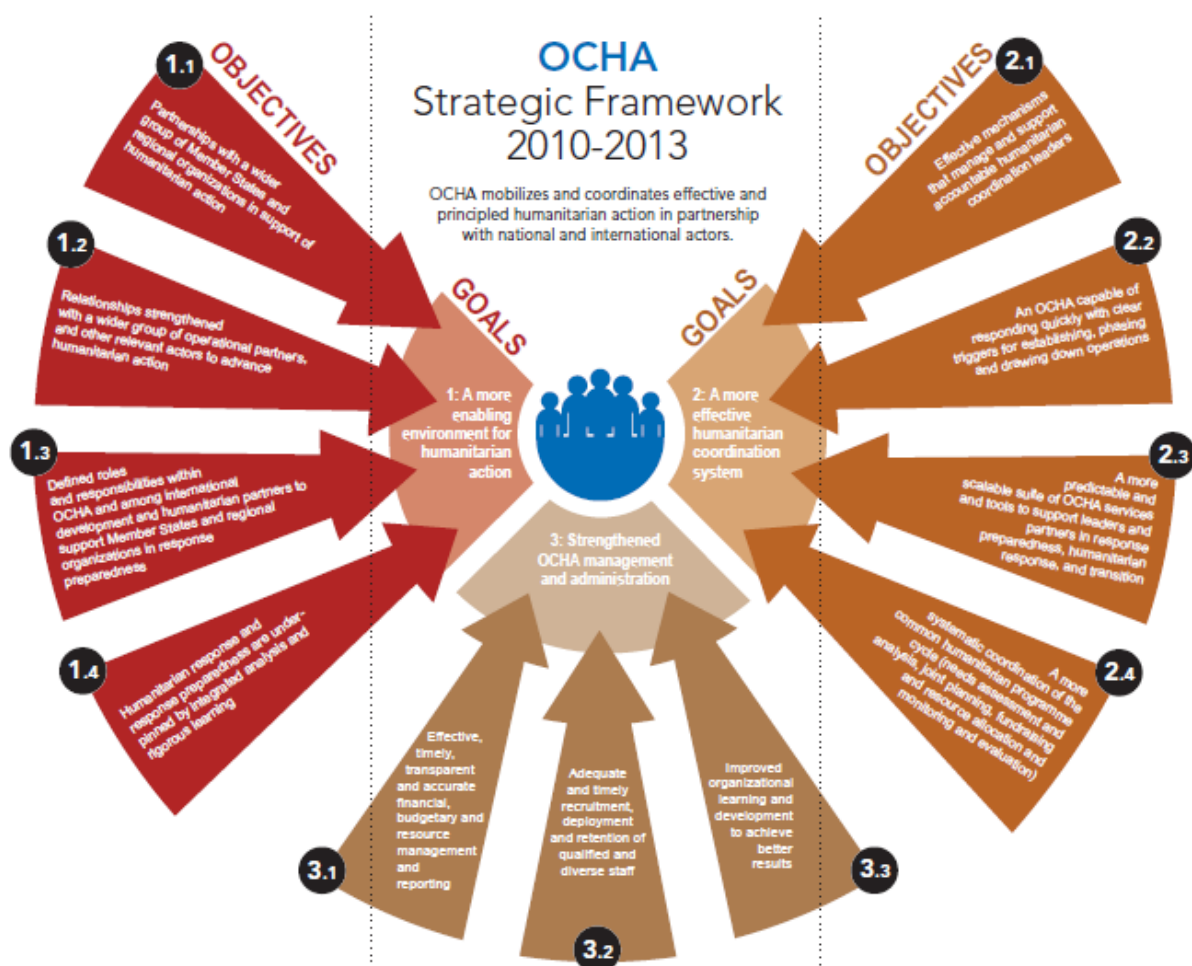
Zdroj: UN. *Your United Nations: Member States* [online]. 2012 [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/index.shtml>; vlastní zpracování

Příloha č. 3 Organizační struktura OSN – obecná

Zdroj: WAISOVÁ ŠÁRKA, *Úvod do studia mezinárodních vztahů*, 2009, str. 162

Příloha č. 4 Strategický rámec OCHA

Zdroj: OCHA. *OCHA Strategic Framework* [online]. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://ochanet.unocha.org/p/Documents/280110_Strategic_Flyer_Letter.pdf